

GRÄNSHINDERRÅDETS ÅRSRAPPORT

MED KOMMENTARER FRÅN DE NORDISKA REGERINGARNA

2024

KÖPENHAMN 26 MARS 2025

Innehållsförteckning

Sammanfattning och inledning	3
Förord	5
Vision 2030	7
Norden i siffror med siffror	8
Gränshinderrådet	9
Organisering av Gränshinderrådets arbete	13
Gränshinderrådets medlemmar	16
Gränshinderarbetet	17
Gränshinderrådets prioriterade gränshinder 2024	20
Avklarade gränshinder 2014–2024	61
Temaområden	67
Informationsarbetet	75
Samarbetet med Nordiska rådets Gränshindergrupp	82
Bilaga	84

Den här publikationen finns även som en webbtillgänglig online-version:
<https://pub.norden.org/politiknord2025-701>

Sammanfattning och inledning

Ett nytt program för fri rörlighet i Norden 2025–2030

Under 2024 pågick ett intensivt arbete med att utveckla ett nytt program för fri rörlighet i Norden för de sista sex åren fram till 2030 då Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region. Genom samarbetsministrarnas nya samarbetsprogram [Nordiska ministerrådets samarbetsprogram för samarbetsministrarna \(MR-SAM\) 2025–2030](#) har det nordiska samarbetet höjt sin ambitionsnivå på mobilitets- och gränshinderområdet. För att nå målet om stärkt integration och mobilitet mellan de nordiska länderna och för att säkra ett tydligare politiskt ägarskap antog samarbetsministrarna den 28 oktober 2024 ett särskilt sexårigt [Program för fri rörlighet i Norden](#).

Genom det nya programmet får samarbetsministrarna ett särskilt ansvar för att facilitera och förankra det nationella arbetet med gränshinder och ska göra en prioritering över vilka större problemområden som samarbetsministrarna särskilt ska arbeta med de kommande tre åren.

Gränshinderrådet kommer fortsatt att vara en av flera nyckelaktörer i gränshinderarbetet och ska, samtidigt som de tillvaratar de nordiska invånarnas och företagens intressen, även vara en samarbetspartner till regeringarna.

Genom programmet blir informations- och gränshinderarbetet en del av samma organisationsstruktur och Nordiska ministerrådets informationstjänst Info Norden och de gränsregionala informationstjänsterna Grensetjänsten NO-SE, Gränstjänsten SE-FI-NO samt Øresunddirekt en integrerad del av programmet.

Gränshinderarbetet och Gränshinderrådets uppdrag 2024

Gränshinderrådets främsta uppgift är att vara pådrivare gentemot de nationella politiska och administrativa systemen i syfte att skapa förutsättningar för en integrerad region där invånare enkelt kan arbeta, flytta, studera och starta företag över gränserna. Arbetet är avgörande för att vi ska uppnå de nordiska statsministrarnas Vision 2030 – att Norden ska bli världens mest integrerade och hållbara region år 2030.

Gränshinderrådet arbetar med att *lösa gränshinder* mellan de nordiska länderna och arbeta med övergripande mobilitetsproblem inom ramen för *temaområden, förebygga uppkomsten av nya gränshinder* samt *öka och effektivisera informationsinsatserna*.

Gränshinderrådet har under året aktivt arbetat med 35 gränshinder och av dessa har 11 avklarats. Gränshinderrådet har även arbetat med 5 temaområden som är särskilt kopplade till större utmaningar för mobilitet och integration i Norden:

- Digitalisering
- Folkbokföringssamarbete
- Gränsregional statistik
- Skatterelaterade gränshinder
- Pensioner i ett gränsöverskridande perspektiv

Gränshinderrådet ska även uppmärksamma regeringarna på mobilitetsproblem som uppstår i kristider, i Norden och inte minst i gränsregionerna.

Lösta gränshinder och arbetet med temaområden

- Gränshinderrådet har prioriterat och arbetat med 35 gränshinder.
- 11 gränshinder har avklarats, varav 3 har lösts och 8 har avskrivits såsom olösbart.
- Gränshinderrådet har arbetat med 5 temaområden med koppling till mobilitet:
Digitalisering - tillgången till gränsöverskridande tjänster, Folkbokföringssamarbete, Gränsregional statistik, Skatterelaterade gränshinder och Pensioner i ett gränsöverskridande perspektiv.

Förebygga uppkomsten av nya gränshinder

- Både Gränshinderrådet och informationstjänsterna arbetar förebyggande, bland annat genom den omfattande informationsverksamhet som informationstjänsterna bedriver.
- Alla fackministerråd på Nordiska ministerrådet ska arbeta förebyggande inom sina områden och så långt det är möjligt säkra att EU-lagstiftning genomförs likartat i Norden.
- Länderna ska sträva efter att undvika att nya nordiska gränshinder uppstår i samband med ny nationell lagstiftning och vid tillämpning av EU-/EES-bestämmelser.

Öka och effektivisera informationsinsatserna

- Nordiska ministerrådets informationstjänst Info Norden och de tre gränsregionala informationstjänsterna Grensetjänsten Norge-Sverige, Øresunddirekt och Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge bidrar till det dagliga mobilitetsarbetet och det invånarnära arbetet att uppnå Vision 2030.
- Informationstjänsterna hade sammanlagt under 2024 över 3,9 miljoner sessioner på sina hemsidor, personlig kontakt med cirka 41 500 personer, deltog i 497 informationsträffar och seminarier samt hade cirka 21 500 följare på olika sociala medier.
- Informationstjänsterna, som helt eller delvis finansieras av Nordiska ministerrådet, är Gränshinderrådets strategiska frontlinje i kontakten med invånare och företag i Norden.
- Informationstjänsterna, Gränshinderrådets sekretariat och Gränshinderrådet samarbetar inom ett nordiskt informationsnätverk i syfte att effektivisera och förbättra informationen samt för att få fokus på de utmaningar som betyder mest för invånare och företag.

Förord

Rådande allvarstider präglade Gränshinderrådets verksamhetsår 2024, som tack vare Sveriges medlemskap i Nato också innebar att de nordiska länderna, för första gången på 500 år, åter förenades i ett och samma försvarsförbund. Utmaningarna i säkerhetspolitiken ger Gränshinderrådets arbete en ny dimension och ökad vikt. Nordisk mobilitet är betydelsefull i fred, men ännu mer så i kris eller, i värsta fall, i krig.

Under 2024 prioriterade det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet gränshinderfrågorna genom att ha dem på dagordningen för varje möte med de nordiska samarbetsministrarna. Gränshinderrådet deltog på olika sätt eller bidrog till flera av dessa möten.

2024 var även det sista året som Gränshinderrådet arbetade enligt innevarande mandat. Under året förberedde och beslutade samarbetsministrarna om ett nytt "[Program för Fri Rörlighet i Norden 2025–2030](#)". Gränshinderrådet fäste vikt vid dialogen med ministrarna om programmet och gav synpunkter på dess utformning. Flera av rådets önskemål tillgodosågs.

Programmet och en ökad budget innebär en ny start för Nordiska ministerrådets arbete mot gränshinder de kommande sex åren. Det ger de nordiska samarbetsministrarna en tydligare roll och ett större ansvar för att driva arbetet framåt. Växelspelet mellan ministrarna och Gränshinderrådet, inklusive tillsättandet av relevanta expertgrupper, kommer att bli av stor vikt för att nyordningen ska bli framgångsrik. Gränshinderrådets roll är fortfarande att vara en fristående "vakthund" mot gränshinder och "blåslampa" på de nordiska regeringarna för att åstadkomma lösningar.

Under 2024 levererade Gränshinderrådet, tillsammans med regeringarna, på rådets mandat genom att avklara elva gränshinder, av vilka tre löstes. Utfallet indikerar att flera "långt hängande frukter" bland prioriterade gränshinder i databasen är lösta, och att kvarvarande hinder hör till dem som inte med lätthet kan lösas genom Gränshinderrådets arbete. Det hindrar förstas inte att rådet fullföljer sitt idoga arbete...

Gränshinderrådet fortsatte att driva på för lösningar inom temaområden som påverkar den fria rörligheten i Norden. Omfattande insatser – i form av seminarier, andra möten och debattartiklar – gjordes för att sprida kunskap om och erhålla stöd för förslaget att modernisera det nordiska skatteavtalet, som förts fram i rapporten [Arbete över gränserna i Norden - Förslag om att förenkla de nordiska skattereglerna med fokus på ökad rörlighet](#) från 2023. Mottagligheten för förslaget i ansvariga departement och ministerier var tyvärr begränsat. En delframgång noterades genom att de långvariga förhandlingarna mellan Sverige och Danmark om en modernisering av det så kallade Öresundsavtalet slutfördes. Samtidigt kvarstår till exempel de problem som gränsgångarreglerna skapar för nordbor som bor i gränskommuner i Sverige, Norge eller Finland, och arbetar i ett grannland. Dessutom återstår att uppnå en lösning som täcker hela Norden.

Gränshinderrådet drev på för att nå framsteg även på övriga temaområden: digitalisering, folkbokföringssamarbete och gränsregional statistik. Gränshinderrådet stödde det nordisk-baltiska arbetet för gemensamma digitaliseringslösningar och välkomnade att regeringscheferna, vid Nordiska rådets möte i Reykjavik, antog en [deklaration](#) för att

påskynda integrationen i Norden med tonvikt på utökat samarbete för digital mobilitet. Viktigast är att lösa problemet med att digitalt kunna fastställa individers identitet över nationsgränser. Angående folkbokföringsfrågorna noterades att Sveriges och Finlands regeringar beslutade att tillsätta en arbetsgrupp för att föra frågan framåt bilateralt. Gränshinderrådet hoppas att detta kan bli det första steget mot en lösning som omfattar hela Norden. Bilateral framsteg för att undanröja gränshinder ska inte underskattas, och det bästa får inte bli det godas fiende. Det är bra om två eller flera nordiska länder kan visa vägen för övriga. Samtidigt kvarstår Gränshinderrådets mål att nå all-nordiska lösningar. Det målet är och förblir rådets ledstjärna.

Gränshinderrådet höll under året överläggningar med medlemmarna i Nordiska rådets Gränshindergrupp. Dessa är av vikt för att nå politisk uppslutning för lösningar av relevanta gränshinder, och behövs också när det nya programmet tar vid. Gränshinderrådet hade dessutom givande dialoger med de nordiska gräns- och informationstjänsterna. Dessa är centrala för ökad integration samt identifikation av gränshinder.

Frågan om hur Gränshinderrådet på bästa sätt bidrar till att nya gränshinder inte uppstår diskuterades under året. Vore det möjligt att införa ett "nordiskt test" i alla länder vid beslut om nya nationella regleringar som kan få konsekvenser för rörligheten inom Norden? Vore det möjligt att göra mer för att säkerställa att EU-direktiv implementeras så likartat som möjligt i de nordiska länderna? Vore det möjligt för Gränshinderrådet att ytterligare vässa sin roll som "vakthund", det vill säga att förebygga nya gränshinder och åstadkomma lösningar när hinder trots allt uppstår? Dessa frågor väntar fortfarande på svar.

Anders Ahnlid

Ordförande, Gränshinderrådet 2024

Vision 2030

Den 19 juni 2019 enades de nordiska samarbetsministrarna om en ny vision för Nordiska ministerrådet och den 20 augusti 2019 antogs visionen av statsministrarna.

Vision 2030 innebär att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region 2030. För att förverkliga visionen prioriteras tre strategiområden inom Nordiska ministerrådets arbete: ett grönt Norden, ett konkurrenskraftigt Norden och ett socialt hållbart Norden.

[Läs Vision 2030 här.](#)

En särskild handlingsplan beskriver hur Nordiska ministerrådet ska arbeta för att uppnå visionens mål genom en rad initiativ och kopplat till de strategiska prioriteringarna finns 12 mål. De strategiska prioriteringarna och de tolv målen är styrande för all verksamhet i Nordiska ministerrådet under åren 2021 - 2024.

[Läs handlingsplanen för Vision 2030 här.](#)

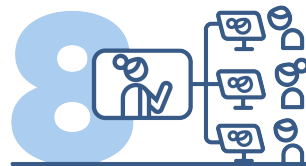
Gränshinderrådets arbete är kopplat till flera av dessa mål men framförallt till **Mål 6**, **Mål 7** och **Mål 8**.

Mål 6: stödja kunskap och innovation och göra det lättare för företag i hela Norden att till fullo utnyttja de utvecklingsmöjligheter som den gröna, tekniska och digitala omställningen och den växande bioekonomin skapar.

Mål 7: utveckla färdigheter och välfungerande arbetsmarknader som matchar kraven som den gröna omställningen och den digitala utvecklingen ställer och som stödjer den fria rörligheten i Norden.

Mål 8: dra nytta av digitalisering och utbildning för att binda de nordiska länderna ännu närmare varandra.

Norden i siffror med siffror

Här presenteras olika relevanta nyckeltal om Norden som en region.

28,2 miljoner
invånare (2024)

1,6 miljoner
företag (2023)

13,5 miljoner
arbetstagare
(2023)

45 000 pendlar
över en nordisk
gräns
(2015/2017)**

1,7 biljoner
Euro i BNP
(2023)

19:e största
ekonomin i
världen, PPP
(2024)

7:e största
ekonomin i
Europa, PPP
(2024)

221 000 bor i ett
annat nordiskt
land (2024)

Världens näst
högsta grad av
frihet (2023)

Världens mest
demokratiska
region (2022)

Världens
lyckligaste
befolkning (2023)

39 000 flyttade
till ett annat
nordiskt land
(2023)

*Det finns tillgänglig statistik mellan Sverige och Danmark för 2021 men eftersom statistikmodellen baseras på registerdata istället för mikrodata är siffrorna ej jämförbara. Se tabell i bilaga för mer information.

[Gå till källor](#)

Gränshinderrådet

Bakgrund och uppdrag

Gränshinderrådet är ett oberoende organ, som har fått i uppdrag av de nordiska regeringarna att främja den fria rörligheten inom Norden för såväl enskilda som företag. Gränshinderrådets arbete ska understödja Vision 2030 om att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region.

Gränshinderrådet upprättades 2014 av samarbetsministrarna, på initiativ av de nordiska statsministrarna som vid Nordiska rådets 65:e session den 29 oktober 2013 antog en deklaration med anledning av en särskild strategi och handlingsplan för att avlägsna gränshinder i Norden. För att ytterligare stärka och effektivisera gränshinderarbetet utvecklade man det som tidigare var Gränshinderforum till ett Gränshinderråd.

De senaste årens kriser har påverkat mobiliteten och särskilt medfört utmaningar för de människor som bor i gränsregioner. I samband med att samarbetsministrarna gav Gränshinderrådet ett nytt mandat för åren 2022 – 2024 tilldelades rådet även en roll att på kort varsel samla information och uppmärksamma regeringarna på mobilitetsproblem som uppstår i kristider samt föreslå lösningar och stå till förfogande med sin kunskap när så efterfrågas.

[Läs mandatet här.](#)

[Läs de nordiska statsministrarnas deklaration från 2013 här.](#)

Roll

Att säkerställa att det finns gynnsamma förutsättningar för rörlighet och handel i Norden är en högt prioriterad fråga i det nordiska samarbetet och en viktig del i arbetet med att nå visionen om att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region år 2030.

Gränshinderrådet tillvaratar privatpersoners och näringslivets intressen i frågor som hämmar mobilitet och tillväxt i Norden. Gränshinderrådet främsta uppgift är att vara pådrivare gentemot de nationella politiska och administrativa systemen i syfte att skapa förutsättningar för en integrerad region där invånare enkelt kan arbeta, flytta, studera och starta företag över gränserna.

Gränshinderrådet arbetar med att *lösa gränshinder* mellan de nordiska länderna och arbeta med övergripande *temaområden*, *förebygga uppkomsten av nya gränshinder* samt *öka och effektivisera informationsinsatserna* till invånare och företag i Norden.

De nationella medlemmarna

Gränshinderrådet har åtta nationella medlemmar, från Danmark, Finland, Färöarna, Grönland, Island, Norge, Sverige och Åland. Medlemmarna är en unik sammansättning av individer med bakgrund i nordisk politik, statsförvaltning eller näringsliv.

Utöver de nationella medlemmarna har Nordiska ministerrådets Generalsekreterare varit medlem i rådet fram till den aktuella mandatperiodens (2022-2024) slut. Detsamma gäller Nordiska rådets Gränshindergrupp som också haft egen medlem i Gränshinderrådet.

Uppdrag

Gränshinderrådet har i ett särskilt mandat från de nordiska samarbetsministrarna fått i uppdrag att främja mobilitet, fri rörlighet och tillväxt i Norden genom att:

1. Lösa existerande gränshinder
2. Förebygga så att nya gränshinder inte uppstår
3. Öka och effektivisera informationsinsatserna

Övergripande delas dessa huvuduppgifter in i åtta punkter som utgör kärnan i Gränshinderrådets arbete:

1. Att bidra till Vision 2030 och särskilt föra upp gränshinder och nordisk mobilitet på den nordiska dagordningen för att bidra till ett mer integrerat Norden.
2. Att avklara fem till åtta gränshinder per år och sträva efter att prioriterade gränshinder avklaras inom fem år och vid behov, utanför den ordinarie gränshinderprocessen, ad-hoc prioritera gränshinder eller andra problem som påverkar integration mellan de nordiska länderna.^[1]
3. Att, tillsammans med ansvariga sektorer på Nordiska ministerrådet och som led i att främja nordisk integration och mobilitet, arbeta med övergripande frågor som utgör gemensamma gränshinderproblem i Norden.
4. Att genom tvärssektoriellt samarbete med sektorerna i Nordiska ministerrådet avklara gränshinder som är kopplade till en specifik sektor
5. Att minst en gång per år lyfta och ha dialog om gränshinderarbetet med MR-SAM och vid behov även med andra relevanta ministerråd och tjänstemän (MR/ÅK); därutöver utgör Generalsekreteraren en länk till ministerråden.
6. Att initiera nödvändiga relevanta redogörelser och analyser och bidra till lösningsorienterade seminarier som kan stödja arbetet med att undanröja och förebygga gränshinder i Norden.
7. Att stärka och utveckla samarbetet med informationstjänsterna^[2] som har en central roll i gränshinderarbetet angående identifiering av gränshinder och mobilitetsfrämjande informationsinsatser.

---

1. Gränshindrets komplexitet spelar en avgörande roll för hur snabbt ett gränshinder kan lösas. Ett gränshinder avskrivs om det konstateras att hindret inte kan lösas. Efter det arbetar Gränshinderrådet normalt inte vidare med det berörda gränshindret men om politisk vilja finns kan hindret åter prioriteras.

2. Info Norden, Grensetjänsten Norge–Sverige, Øresunddirekt, Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge

8. Att i kristider bidra till ett bättre kunskapsunderlag för en mer effektiv nordisk samordning rörande mobilitetsproblem genom att uppmärksamma nationella regeringar och relevanta ministerråd samt sektorer om problem som uppstår i Norden och inte minst i gränsregionerna, samt stå till förfogande med sin kunskap och sitt nätverk.

De nationella medlemmarna ska årligen bidra till att avklara 5–8 gränshinder. Utöver det kvantitativa målet har Gränshinderrådet numera även kvalitativa mål i syfte att lösa ärenden med störst inverkan på nordisk mobilitet och rådet arbetar därför även med olika temaområden.

Eftersom det nordiska samarbetet är ett mellanstatligt samarbete åligger det största ansvaret regeringarna, departement och ministerier, nationella parlament, myndigheter och andra nationella aktörer att bidra till att gränshinder blir avklarade. Vidare sker gränshinderarbetet i tätt samarbete med aktörer såsom Nordiska rådets Gränshindergrupp, informationstjänster, gränskommittéer, arbetsmarknadens parter och näringslivsorganisationer.

Länderna har också en särskild roll genom att bistå med juridisk och annan expertis vid behov och varje land har en eller flera kontaktpersoner på departementen som hjälper den nationella medlemmen med det nödvändiga i arbetet med att identifiera, utreda och hitta lösningar på gränshinder. Länderna ansvarar även bland annat för att utreda och kvalitetssäkra gränshinder som inrapporterats i den nordiska gränshinderdatabasen, både i inrapporteringsfasen och i samband med uppdatering av den. Som en del av arbetet med visionen bör länderna eftersträva att undvika att nya nordiska gränshinder uppstår i samband med ny nationell lagstiftning och vid tillämpning av EU-/EES-bestämmelser.

De nationella medlemmarna prioriterar, var och en eller tillsammans, ett antal hinder som de anser behöver lösas för att uppnå visionens mål och för att främja mobiliteten. Gränshinderrådet prioriterar gränshinder som uppkommer inom huvudsakligen arbetsmarknads-, social-, utbildnings-, och näringsområdet och som huvudsakligen utgörs av lagar, offentliga regler eller praxis som hämmar individers mobilitet eller företags möjligheter att verka över gränserna i Norden.

Gränshinderrådet arbetar framförallt med gränshinder som identifieras på gräsrotsnivå, det vill säga gränshinder som identifierats av Info Norden, Grensetjänsten Norge-Sverige, Øresunddirekt och Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge samt gränskommittéer i deras kontakter med nordiska invånare och företag.

De nationella medlemmarna bevakar, driver på och arbetar med sina prioriterade hinder tills hindret blivit löst eller berörd fackminister/berört fackdepartement gett besked om att det inte kan lösas.

Gränshinderrådets ordförande har också möjlighet att delta i olika ministermöten och ämbetsmannakommittémöten för att kunna lyfta upp ärenden som är centrala för nordisk mobilitet.

Möten

Gränshinderrådet avhåller ett årligt kick-offmöte under årets första kvartal med särskild fokus på att planera och utveckla årets gränshinderarbete. Utöver kick-offmötet håller Gränshinderrådet normalt tre årliga operativa möten där medlemmarna genomgår och avrapporterar vad man uppnått i sitt nationella gränshinderarbete och vilka utmaningar man står inför. Gränshinderrådet har även ett gemensamt avstämnings- och dialogmöte med samarbetsministrarna varje år.

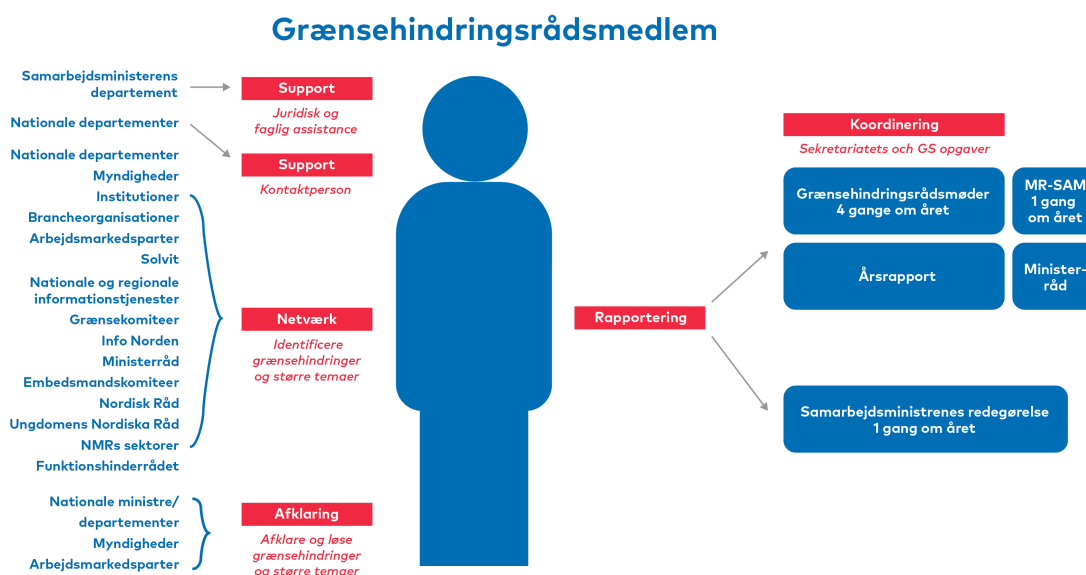
Gränshinderrådet samarbetar även med Nordiska rådets Gränshindergrupp, och deltar på möten med Nordiska rådets parlamentariker 1 - 2 gånger per år. Gränshinderrådet deltar normalt på Nordiska rådets årliga session på hösten då man även håller ett möte med informationstjänsterna.

Vissa av Gränshinderrådets medlemmar håller även egna nationella möten där medlemmen träffar sitt nationella nätverk som kan bestå departementstjänstemän, myndighetsrepresentanter och informationstjänster.

Nationellt arbete och samarbete

Gränshinderrådets medlemmar arbetar främst nationellt genom sina nationella nätverk. En majoritet av de prioriterade gränshindren prioriteras dock av två eller flera medlemmarna och uppdraget kräver därför även samarbete och gemensamt påverkansarbete i gränshinder och utmaningar som berör flera länder, både mellan medlemmarna men även mellan de nationella förvaltningarna.

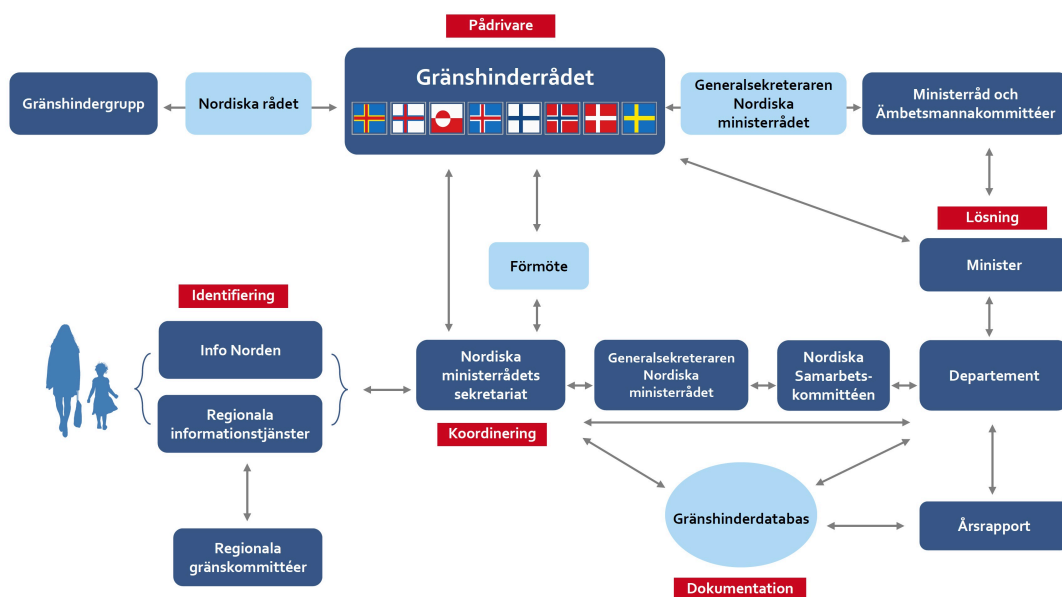
Nedan en illustration över Gränshinderrådets breda nätverk, supportfunktioner och koordineringsfunktioner.

Organisering av Gränshinderrådets arbete

Det är av stor betydelse att Gränshinderrådets arbete, både regionalt och nationellt, kopplas till berört nordiskt ministerråd och till berörda nationella departement och parlament. Detta för att skapa transparens och delaktighet i det nordiska gränshinderarbetet mellan invånarnas och företagens identifierade gränshinder i hela Norden.

Illustrationen ger en schematisk bild av hur Gränshinderrådets arbete är organiserat.

Identifiering

Arbetet med att lösa gränshinder börjar normalt med att potentiella gränshinder identifieras av Nordiska ministerrådets informationstjänst Info Norden eller de gränsregionala informationstjänsterna Øresunddirekt, Grensetjänsten Norge-Sverige och Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge. Informationstjänsterna är i daglig kontakt med invånare och företag som söker information om att förflytta sig över gränserna av olika anledningar och det är särskilt i kontakten med dessa som problem identifieras. Informationstjänsterna rapporterar därefter in beskrivning av potentiella gränshinder samt i vissa fall lösningsförslag till Nordiska ministerrådets gränshindersekretariat.

Dokumentation

Underlagen som inkommit från informationstjänsterna bearbetas och kvalitetssäkras av Nordiska ministerrådets gränshindersekretariat i samråd med berörda nationella departement. De nationella departementen, som har sakkunniga på området, har en särskild roll i att kvalitetssäkra de problemställningar som rapporteras in. Gränshindren dokumenteras därefter i den nordiska [Gränshinderdatabasen](#).

För att säkerställa att medlemmarna i Gränshinderrådet har korrekt faktaunderlag till sitt förfogande när de prioriterar nya gränshinder och arbetar med de fall som redan prioriterats är det viktigt att de beskrivande texterna i Gränshinderdatabasen uppdateras med viss regelbundenhet. Gränshinderdatabasen är också en viktig informationskälla för Nordiska ministerrådets sektorer, informationstjänsterna och nordiska invånare generellt. Därför är en viktig aspekt med den omfattande uppdateringen också att säkerställa att beskrivningar av de återstående gränshinder är korrekta och uppdaterade. Databasen uppdateras vartannat år, och den senaste uppdateringen skedde hösten 2024.

Den senaste versionen av varje gränshindertext går alltid att hitta i [Gränshinderdatabasen](#).

Prioritering av gränshinder

För att skapa långsiktighet och struktur i gränshinderarbetet väljer varje medlem i Gränshinderrådet ut relevanta gränshinder som prioriteras i Gränshinderrådets arbete. Urvalet görs utifrån de hinder som är registrerade i Gränshinderdatabasen. Medlemmarna kan välja att prioritera vissa hinder gemensamt. En avgörande aspekt för långsiktigheten i arbetet är att vid byte av nationell medlem tas de tidigare prioriteringarna alltid vidare av den nye medlemmen.

Under vissa omständigheter, t ex om ärendet brådskar eller drabbar många personer, kan det vara möjligt att ad-hoc prioritera gränshinder som ännu inte finns i databasen.

Generalsekreteraren, som är Nordiska ministerrådets representant i Gränshinderrådet, ansvarar för koordineringen av det gränshinderarbete som bedrivs i de berörda ministerråden. Nordiska rådets representant i Gränshinderrådet koordinerar Gränshinderrådets arbete med det gränshinderarbete som bedrivs i och genom Nordiska rådet.

Lösning

Gränshinderrådet arbetar i enlighet med det uppdrag rådet har fått av de nordiska statsministrarna och lägger därför stor vikt vid samarbetet och den öppna dialogen med de departement och myndigheter som berörs av gränshindren.

I Gränshinderrådets årsrapport redovisas varje år en statusuppdatering från Gränshinderrådets medlemmar och berörda departement. På så sätt blir gränshinderarbetet transparent och alla kan följa processen kring de prioriterade hindren.

Arbetet pågår tills gränshindret är löst eller till dess att berörda departement eller myndigheter meddelat att gränshindret inte kan lösas. Gränshinderrådet har endast en pådrivande roll och det är enbart beslutsfattare och de nationella myndigheterna i de nordiska länderna, Färöarna, Grönland och Åland som faktiskt kan lösa gränshinder, genom avtal-, regel- eller praxisändringar i sina respektive länder.

Gränshinderrådet kan däremot verka för att lösa gränshinder som hämmar mobilitet och tillväxt för medborgare och företag i Norden genom att ta fram en tydlig problembeskrivning, förslag till lösning, samt, i den mån det är möjligt, kostnadsanalyser.

Koordinering

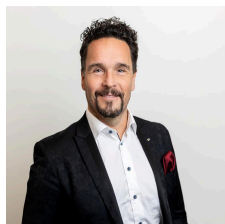
Sekretariatet på Nordiska Ministerrådet ansvarar för att koordinera Gränshinderrådets arbete. Sekretariatet koordinerar även Gränshinderrådets arbete med det gränshinderarbete som bedrivs i sektorerna på Nordiska ministerrådets sekretariat samt koordinerar, tillsammans med Nordiska rådets sekretariat, samarbetet mellan Gränshindergruppen och Gränshinderrådet.

Sekretariatet har även en koordinerande roll rörande informationstjänsternas verksamhet, särskilt rörande samarbetet mellan informationstjänsterna i syfte att effektivisera gränshinder- och informationsarbetet.

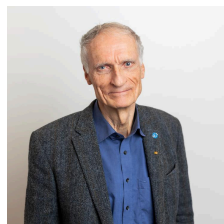
Gränshinderrådets medlemmar

Anders Ahnlid,
Sverige
Ordförande 2024

Fredrik Karlström,
Åland

Bertel Haarder,
Danmark
(mars-dec)

Karen Ellemann,
General-
sekreterare,
Nordiska
ministerrådet

Siv Friðleifsdóttir,
Island

**Vibeke Hammer
Madsen,** Norge

Jens Heinrich,
Grönland

John Johannessen,
Färöarna

Annette Lind,
Danmark
(jan-feb)

**Kjell-Arne
Ottosson,**
Nordiska rådet

Kimmo Sasi,
Finland

Gränshinderarbetet

Detta avsnitt innehåller information om Gränshinderarbetet i stort samt status för de hinder som har prioriterats av Gränshinderrådets medlemmar. Här finns även kommentarer från de nordiska regeringarna.

Det är viktigt att notera att den status som anges för hinder som inte är avklarade avser 2024 och kan ha ändrats sedan rapporten lanserades. Det bör också noteras att de nordiska ländernas regeringar kan göra en annan bedömning av hindret än Gränshinderrådets medlemmar.

Mål och resultat

Gränshinderrådets målsättning under den aktuella rapporteringsperioden var att avklara fem till åtta nordiska gränshinder per år. Gränshinderrådet kan även, utanför den ordinarie gränshinderprocessen, ad-hoc prioritera gränshinder eller andra problem som påverkar integration mellan de nordiska länderna om ett särskilt behov skulle uppstå. Dessutom har Gränshinderrådet kvalitativa mål och har arbetat med fem temaområden under året. Slutligen ska Gränshinderrådet också arbeta förebyggande samt uppmärksamma regeringarna då mobiliteten mellan de nordiska länderna riskeras.

Resultat

Under 2024 har elva av de prioriterade gränshindren avklarats*, varav tre har lösts och åtta har avskrivits som olösbart:

Lösta

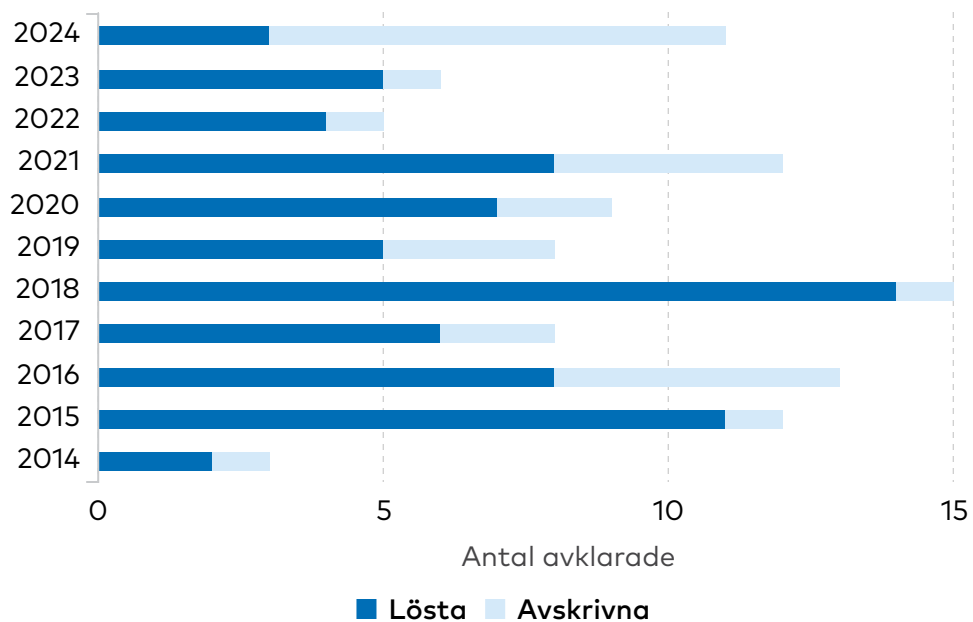
- Deponering av mva. for samiskt hantverk (duodji) ved innførsel til Norge NO
- Gränsöverskridande transporter av avfallsslam (24-033) FI/SE
- Rätt till tjänstledighet för politiskt uppdrag vid arbete i annat nordiskt land (14-132) DK

Avskrivna

- De nordiska länderna har olika bestämmelser för rätt till och beräkning av förmåner vid invaliditet (14-096) FI
- Olika medicinsk bedömning av arbetsförmåga mellan länderna (14-038) FI
- Skillnader i nivåer på ländernas arbetsgivaravgifter (14-016) FI
- Ytterligare krav på utfört arbete för att kunna sammanlägga arbets- och försäkringsperioder från ett annat land vid ansökan om arbetslöshetsersättning (14-090) FI/DK
- Rätt till arbetslöshetsersättning efter permittering och uppsägning efter arbete i Norge och Finland (14-022) FI/SE
- Juridikstudering från Norge kan inte ansöka till magisterprogram i juridik i Finland utan att ha avlagt kandidatexamen (24-034) FI

- Man kan inte få närståendepenning om inte både vårdare och den sjuke är försäkrade i Sverige (17-004) AX/FI/SE
- Nordiska undersköterskor i Danmark – beviljande av behörighet/auktorisering som social- og sundhedsassistent DK
- Gränshinderrådet har arbetat med totalt 35 ordinarie gränshinder under 2024.
- Gränshinderrådet har prioriterat fem temaområden med koppling till mobilitet
- Sedan Gränshinderrådet bildades av de nordiska statsministrarna 2014 har rådet bidragit till att 102 gränshinder har avklarats mellan de nordiska länderna.

*Att ett gränshinder anses vara "avklarat" innebär att gränshindret antingen är löst eller att gränshindret konstaterats som olösbart av Gränshinderrådet som följd av svar från de nationella departementen.

[Se alla avklarade gränshinder under 2014–2024](#)

Definition av gränshinder

I det nordiska gränshindersamarbetet är gränshinder *"lagar, offentliga regler eller praxis som hämmar individers mobilitet eller företags möjligheter att verka över gränserna i Norden"*.

Att olika ersättningsnivåer och skatter förekommer i de nordiska länderna är inte gränshinder. Däremot betraktas det som ett gränshinder om en person på grund av att ha utnyttjat sin rätt till mobilitet får sämre villkor än andra personer i en jämförbar situation, såväl i bosättningslandet som i arbetslandet.

Gränshinderrådet arbetar även med problem och frågeställningar som inte direkt faller in under ovanstående gränshinderdefinition eftersom rådet även arbetar med kvantitativa mål och temaområden samt har en tydligare roll i kristider. Mobilitet- och integrationshämmande problem kan därför också prioriteras i större utsträckning.

Gränshinderdatabasen

Gränshinderdatabasen är en samlingsplats för de kända gränshinder som förekommer mellan de nordiska länderna.

För att säkerställa att medlemmarna i Gränshinderrådet har det bästa faktaunderlaget till sitt förfogande när de prioriterar nya gränshinder och arbetar med de fall som redan prioriterats är det viktigt att Gränshinderdatabasen uppdateras med viss regelbundenhet.

Gränshinderdatabasen är också en viktig källa för information för Nordiska ministerrådets sektorer, informationstjänsterna och nordiska invånare generellt. Därför är en viktig aspekt med den omfattande uppdateringen också att säkerställa att beskrivningar av gränshinder är korrekta och uppdaterade.

Årliga uppdateringsrundor av gränshinderdatabasen påbörjades 2018. Uppdateringen av gränshinderdatabasen sker normalt vartannat år.

Den senaste uppdateringen skedde hösten 2024 då över 50 gränshinder skickades till nordiska departement för kommentarer, i första hand till de länder som direkt kan lösa dem. Några av gränshindren har således endast skickats till ett land medan vissa hinder som är av samnordisk karaktär har sänts till alla länder för kommentar. Utifrån departementens svar har beskrivningarna av både olösta och avskrivna gränshinder uppdaterats i databasen.

Den nyaste versionen av varje gränshindertext går alltid att hitta i gränshinderdatabasen. Gränshinderrådets digitala verksamhetsrapport länkar direkt till databasens beskrivningar av aktuella gränshinder.

[Gränshinderdatabasen finns här.](#)

Gränshinderrådets prioriterade gränshinder 2024

För information om status på gränshindret klicka på rubrikerna nedan.

Hinder på arbetsmarknadsområdet	Prioriterat av
Rätt till arbetslöshetsersättning efter permittering och uppsägning efter arbete i Norge och Finland	FI/SE
Svårigheter för tredjelandsmedborgare att gränspendla i Greater Copenhagen	DK
Hinder på utbildningsområdet	Prioriterat av
Nordiska undersköterskor i Danmark – beviljande av behörighet/autorisation som social- og sundhedsassistent	DK
Nationella begränsningar på forskningsmedel	IS/SE
Juridikstudenter från Norge kan inte ansöka till magisterprogram i juridik i Finland utan att ha avlagt kandidatexamen	FI
Språkkrav og fag- eller svenneprøve for lærlinger i Norge	NO
Hinder på social- och hälsoområdet	Prioriterat av
Flytt för institutionaliserade personer	DK
Olika krav på märkning av läkemedel och olika krav på språk för bipacksedel	IS/GL/FO
Man kan inte få närståendepenning om inte både vårdare och den sjuka är försäkrade i Sverige	SE/AX/FI
Färdtjänst för funktionshindrade	NO
Personlig assistent vid flytt	NO
Flytt med fordon för personer med funktionsnedsättning	IS

Ytterligare krav på utfört arbete för att kunna sammanlägga arbets- och försäkringsperioder från ett annat land vid ansökan om arbetslöshetsersättning	FI/DK
De nordiska länderna har olika bestämmelser för rätt till och beräkning av förmåner vid invaliditet	FI
Olika medicinsk bedömning av arbetsförmåga mellan länderna	FI
Skillnader i nivåer på ländernas arbetsgivaravgifter	FI
Hinder på skatteområdet	
Rätt till tjänstledighet för politiska uppdrag för en person som bor i ett land och arbetar i ett annat land	DK/FI
Beskattning av kulturarbetare	DK/SE
Samordning av finsk arvsskatt och svensk kapitalinkomstskatt	AX/SE/FI
Problem med bankkonto för gränspendlare och företag i Norden	FI/SE
Handläggningstider för beslut om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta (SINK-beslut för gränsgångare)	SE
Skyldighet för utländska arbetsgivare att göra skatteavdrag på ersättning för arbete som anställda utför i Sverige	DK/SE
Beskattning för gränspendlare vid ofrivilligt hemarbete i bosättningslandet	DK/SE/NO
Förenklad process kring tull och deposition i samband med tillfällig överförel av varor	AX
Deponering av mva. for samiskt hantverk (duodji) ved innførsel til Norge	NO
Lång väntetid på återbetalning av utdelningsskatt från Danmark	DK/FI

Hinder på näringslivsområdet	Prioriterat av
Värdetransport över gränsen	FI/SE
Roamingavgifterna i förhållande till Färöarna/Grönland och resten av Norden	DK/FO/GL
Gränsöverskridande transporter av avfallsslam	FI/SE
Taxitrafik över den norsk-finska gränsen	FI/NO
Övriga gränshinder	Prioriterat av
Erkännande av färöiska körkort	FO
Kommunikation till utlandet då personer med dubbelt medborgarskap avlider	AX/FI/SE
Beslut om skuldsanering i bosättningslandet utan effekt i arbetslandet	GL
Krav på personnummer och ID-handlingar ett problem för gränsgångare	FI/SE
Lange saksbehandlingstider i NAV	NO

Hinder på arbetsmarknadsområdet

AVSKRIVEN

Rätt till arbetslöshetsersättning efter permittering och uppsägning efter arbete i Norge och Finland

Personer som bor i Sverige och har varit permitterade från sitt jobb i Norge eller Finland har problem att få inkomstrelaterad ersättning.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Social- och hälsovårdsministeriet i Finland upplyser i februari 2024 följande (avstämt i den nordiska socialförsäkringsgruppen):

De nationella regelverken om hur länge man kan vara permitterad och vad en permittering innebär i förhållande till en eventuell rätt till arbetslöshetsersättning är olika utformat i de nordiska länderna. Att lösa detta gränshinder är komplicerat och skulle kräva lagändring i antingen finländsk, norsk eller svensk lagstiftning. De nationella regelverken i länderna är uppbyggda på olika grunder och därför är de i många fall svåra att harmonisera. Att införa undantag eller andra typer av kvalifikationsregler skulle även kunna medföra att regelverken istället strider mot likabehandlingsprincipen inom EU.

Ärendet behandlas på EU-nivå som en del av förhandlingarna om ändringarna av de nuvarande EU-förordningarna om social trygghet 883/2004 och 987/2009, som innehåller bestämmelser om betalningsansvar för arbetslöshetsförmåner för personer som arbetar över gränsen. En principiell ändring i förslaget är att arbetslandet ansvarar för utbetalningen av arbetslöshetsförmåner till en person som har uppfyllt ett visst krav på försäkringsperioder i arbetslandet. Denna lösning kan underlätta situationer där det finns principiella skillnader mellan lagstiftningen i bosättningslandet och lagstiftningen i anställningslandet.

Eftersom gränshindret skulle kräva ändringar i de nationella lagstiftningarna och eftersom hindret är relaterat till den lagstiftningsprocess på EU-nivå som har som avsikt att avsluta förhandlingarna om ändringar av de nuvarande bestämmelserna i EU-förordningen om social trygghet, kan det inte ytterligare lösas i samarbete mellan de Nordiska länderna.

[Läs brev från svenska Utrikesdepartement och Arbetsmarknadsdepartement till Gränshinderrådet](#)

Anders Ahnhild, Sverige:

Kontakter med ansvariga tjänstemän i arbetsmarknadsdepartementet har bekräftat skäl bakom att hindret nu avskrivs.

Ett prioriterat hinder av Kimmo Sasi, Finland och Anders Ahnlid, Sverige. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2017.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-022](#)

Svårigheter för tredjelandsmedborgare att gränspendla i Greater Copenhagen

Både Sverige och Danmark har reglerat att uppehållstillstånd inte kan utges med stöd av arbetstillstånd i det andra landet. En person från ett land utanför EU ("tredjelandsmedborgare") som har uppehållstillstånd och arbetstillstånd i Sverige kan inte få arbete på den danska sidan i Greater Copenhagen. Därtill kan inte en medborgare från ett icke-EU-land som har samma tillstånd i Danmark flytta över till den svenska sidan. Då går det danska uppehålls- och arbetstillståndet förlorat.

Det finns idag undantag (Lov om ændring av udlændingeloven og kildeskatteloven, Opholdstilladelse med henblik på ansættelse på forskningscentret European Spallation Source (ESS) i Sverige) genom en dansk särslagstiftning, vilken trädde i kraft januari 2017) som möjliggör för gruppen tredjelandsmedborgare som är anställda eller knutna till forskningsanläggningen ESS i Lund att bosätta sig i Danmark även om de arbetar i Sverige.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar:

Bertel Haarder, Danmark:

"Jag har flera gånger lyft upp problematiken med den danska samarbetsministern i syfte att förbättra tredjelandsmedborgarnas tillgång till den danska arbetsmarknaden. I denna dialog har jag påpekat att det finns en betydande arbetsledighet i den svenska delen av Greater Copenhagen samtidigt som det saknas arbetskraft i den danska delen.

Jag har påpekat att saken inte handlar om att tredjelandsmedborgarna flyttar till Danmark utan enbart om att de arbetar där. Trots detta upplever jag att det inte skett framgång i frågan vilket eventuellt beror på att ökat trafik av utlänningar över Öresund upplevs som politiskt problematiskt".

Sekretariatet:

Det har startats en OECD/EU-process på initiativ av Greater Copenhagen som NMRS också deltar i. Läs mer här: https://reform-support.ec.europa.eu/what-we-do/labour-market-social-protection-and-migration/mobility-and-integrated-labour-market-third-country-nationals-greater-copenhagen_en.

I nuläget avvaktar man rekommendationer och förslag på lösning från kommer som följd av denna process.

Ett prioriterat gränshinder av Annette Lind/Bertel Haarder, Danmark. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2021.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 19-028](#)

Hinder på utbildningsområdet

AVSKRIVEN RÖRANDE SVENSKA UNDERSKÖTERS KOR (TIDIGARE LÖST FÖR PERSONER MED NORSK UTBILDNING)

Nordiska undersköterskor i Danmark – beviljande av behörighet/autorisation som social- og sundhedsassistent

Från och med den 1 oktober 2008 är social- og sundhedsassistenter (SOSU-assistenter) en yrkestitel som kräver auktorisation i Danmark. Det innebär att yrket enligt danska Styrelsen for Patientsikkerhed inte längre faller in under Arjeplogavtalet

Från och med 2008 till sommaren 2011 behandlade Sundhedsstyrelsen utländska ansökningarna om att få auktorisation som SOSU-assistent enligt Erkännandedirektivet, och inte efter nordiska avtal. Detta innebar att det bland annat blev svårare för svenska sjuksköterskor att få auktorisation som SOSU-assistenter i Danmark.

Från och med sommaren 2011 ändrade Sundhedsstyrelsen sin praxis och sänkte kraven för att få auktorisation som SOSU-assistent med en utländsk utbildning på bakgrund av diskussioner som förts med den dåvarande inrikes- och hälsoministern. Då fastslogs att man inte längre ställde krav på om att sökanden har praktik/arbetserfarenhet inom alla tre vård- och omsorgsområden (primärkommunal vård och omsorg, somatisk hospitalvård och omsorg, psykiatrisk vård och omsorg), men att två av dessa skulle vara tillräckligt.

År 2016 infördes igen den tidigare praxisen vid bedömning av utländska utbildningar för att få auktorisation som SOSU-assistent i Danmark. Efter det används de villkor som framgår av Erkännandedirektivet.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Indenrigs- og sundhedsminister Sophie Lohde har den 21 oktober 2024 svarat till Bertel Haarder och den 21 januari 2024 till Annette Lind.

Utdrag ur svaren från ministern:

- Svenske underskötorskor kan få dansk autorisation som social- og sundhedsassistent, hvis de gennemfører en prøvetidsansættelse inden for et eller flere fagområder, hvor de ikke med deres uddannelse har opnået kompetencer svarende til en dansk social- og sundhedsassistent. Alternativt kan de bestå en egnethedsprøve, der tilrettelægges til ud fra de konstaterede forskelle mellem de svenske underskötorskors uddannelse og den danske social- og sundhedsassistentuddannelse.
- Det er f.eks. ikke i sundhedslovgivningen noget til hinder for, at ikke-autoriserede medarbejdere udfører opgaver, som normalt varetages af autoriserede sundhedspersoner, så længe arbejdsgiveren sikrer, at medarbejderne har de rette kompetencer til at udføre de pågældende opgaver. Der er heller ikke i sundhedslovgivningen noget til hinder for, at svenske underskötorskor kan få ansættelse i det danske sundhedsvæsen, selvom de ikke har dansk autorisation som social- og sundhedsassistent, men de vil ikke uden autorisation kunne ansættes som social- og sundhedsassistent, og må ikke kalde sig social- og sundhedsassistent.

Bertel Haarder, Danmark:

"Ministeriet anser ärendet som löst. Det gör inte jag, även om det faktiskt har skett förbättringar kring information rörande vilka kompletteringar som de svenska undersköterskor behöver fullfölja i Danmark för att uppnå den kompetens som motsvarar den nivå som krävs av en dansk social- og sundhedsassistent. Jag anser att dessa kompletteringar inte är nödvändiga, och därför har jag bestämt att avskriva detta hinder som icke-lösbart".

Ett prioriterat gränshinder av Annette Lind/Bertel Haarder, Danmark. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2019.

[→ Gå till översikten över prioriterade gränshinder](#)

Nationella begränsningar på forskningsmedel

I Sverige och på Island kan endast nationella aktörer söka nationella forskningsmedel (offentliga medel). Detta begränsar forskningen på nordisk nivå.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Anders Ahnlid, Sverige:

Frågan har tagits upp med ansvariga i Utbildningsdepartementet, enligt vilka frågan är under beredning.

Siv Friðleifsdóttir, Island:

I 2024 har Departementet for høgere utdanning, vitenskap og innovasjon (Ministry of Higher Education, Science and Innovation) fått generell informasjon fra GR's islandske medlem om hvordan diverse nordiske lands regler er utformet, slik at flere enn kun nasjonale aktører kan søke om nasjonale forskningsmidler.

I et svar fra departementet 21. november 2024 fremkommer det at det islandske forskningsfondet hører under dem, og at de arbeider tett med fondets styre og interessenter om revisjon av loven om støtte til vitenskapelig forskning. Fondet opererer også i tråd med prioriteringene fra Vitenskaps- og innovasjonsrådet og dermed regjeringen. Det er forventet at revisjonen av loven vil fortsette etter regjeringsskiftet som fant sted ved utgangen av året.

I et svar fra departementet den 23. januar 2025 er gjeldende situasjon belyst: På Island kan internasjonell forskning finansieras av de nationella forskningsfonderna, så vitt forskare vid ett isländskt universitet eller forskningsinstitut tar en ledande roll (Principal Investigator) i ansökningarna och förutsatt att forskningen på något sätt främjar den isländska forskningen. Dessutom kan de nationella forskningsfonderna medfinansiera utlysningar hos NordForsk och andra internationella finansiärer. I enskilda projekt anser dock Island, på samma sätt som Finland, att ett visst nationellt intresse kan vara acceptabelt.

Ett prioriterat gränshinder av Siv Friðleifsdóttir, Island och Anders Ahnlid, Sverige. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-074](#)

AVSKRIVEN

Juridikstuderande från Norge kan inte ansöka till magisterprogram i juridik i Finland utan att ha avlagt kandidatexamen

På grund av skillnader mellan utbildningssystemen och examensstruktur i Finland och Norge kan studerande från Norge som inte avlagt kandidatexamen inte få studierätt på magisternivå vid juridiska fakulteter i Finland.

Sökanden som har studerat juridik i Norge har inte behörighet att ansöka till magisterprogram i juridik i Finland ifall de inte kan visa att de redan har avlagt kandidatexamen. Detta villkor kan emellertid vara till och med omöjligt att uppfylla i praxis, eftersom det i Norge finns flera juridiska fakulteter som inte erbjuder möjlighet att avlägga kandidatexamen.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Kimmo Sasi, Finland:

Undervisnings- och kulturministeriet anser att det ta inte utgör ett gränshinder i Finland. Finland har enligt EU:s Bolognaprocess övergått till två-stegsakademiska studier, kandidat- och magisterexamen för att garantera den akademiska rörligheten i EU.

Universiteten i Finland har autonomi enligt grundlagen. Universiteten fattar beslut om sina inträdeskriterier. Universiteten har möjlighet att godkänna 180 poäng att motsvara kandidatexamen. Men i allmänhet ger finska universitet den sökanden inte rätt att söka sig till högre studier med en oavslutad examen. Det är svårt att bedöma om 180 poäng motsvarar kandidatexamen och den bas som examen skapar.

I diskussioner med Helsingfors universitets juridiska fakultet har det blivit klart att det är relativt lätt att man med vissa tilläggsstudier får finsk juridisk examen om man har en juridisk examen från Norden.

Problemet kan inte lösas i Finland.

Hindret är prioriterat av Kimmo Sasi, Finland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2023.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 24-034.](#)

[→ Gå till översikten över prioriterade gränshinder](#)

Språkkrav og fag- eller svenneprøve for lærlinger i Norge

Nordiske elever som tar deler av videregående opplæring i et annet land og ønsker å ta læretid (bli lærling) i Norge, får ikke godkjent fag når de ikke kan dokumentere norskkunnskaper.. De må derfor avlegge eksamen i norsk for å kunne bli tatt opp /fullføre fag- eller svenneprøve. Dette kan stride imot Overenskomst mellom Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om nordisk utdanningsfellesskap på den videregående skoles nivå (Gymnasavtalen).

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Vibeke Hammer Madsen, Norge:

Det er avholdt møte med Kunnskapsdepartementet. Det ble umiddelbart iverksatt et arbeid for å løse hinderet. Forventer at saken blir løst i 2025.

Utdanningsdirektoratet har i februar 2025 sendt på høring forslag om endring i opplæringsforskriften slik at kravet om bestått i norskfaget kan dekkes av tilsvarende språkfag i Norden.

Ett prioritert gränshinder av Vibeke Hammer Madsen, Norge. Prioritert av Gränshinderrådet sedan 2024.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr 24-038.](#)

[→ Gå till översikten över prioriterade gränshinder](#)

Hinder på social- och hälsoområdet

Flytt för institutionaliserade personer

Enligt den nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster ska de ansvariga myndigheterna samarbeta för att göra det möjligt för äldre eller institutionaliserade personer att flytta till det land där de har starkast personlig anknytning.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Sekretariatet:

Gränshindret är inte löst. Under våren 2022 beställde MR-S ett analysarbete med syfte att granska hur revisionsföreslaget till den nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster förhåller sig till EU-rätten. Den juridiska analysens resultat presenterades för ämbetsmannakommittén för social- och hälsopolitik (ÄK-S) i februari 2023. ÄK-S beslutade att tillsätta en arbetsgrupp med syfte att formulera konkreta förslag på hur konventionen antingen ska revideras eller upphävas. Arbetsgruppen fick också i uppgift att undersöka om, och i så fall hur, gränshinder kopplade till biståndskonventionen kan lösas genom revidering av konventionen. 17/19 Den preliminära slutsatsen är att det är svårt att ändra konventionen på så sätt att gränshindren kan lösas. En anledning till det är att en förändring av relevanta artiklar riskerar att behöva innebära att samma rättigheter måste ges till alla EU-medborgare, även till dem som inte är bosatta i ett nordiskt land. Arbetsgruppen konstaterar även att en lösning av gränshindren kan vara att ge mer lättillgänglig information om bland annat hur myndigheter kan samarbeta, exempelvis genom uppdatering av Info Norden. Arbetsgruppen presenterar sitt slutliga förslag för ÄK-S i 2025.

Ett prioriterat gränshinder av Annette Lind/Bertel Haarder, Danmark. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2014.

[Läs mer i gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-104](#)

Olika krav på märkning av läkemedel och olika krav på språk för bipacksedel

De olika krav som ställs på märkning av läkemedel i de nordiska länderna och att bipacksedeln ska vara på landets eget språk kan leda till ett mindre utbud av läkemedel på den nordiska marknaden. Dessa krav utgör handelshinder som särskilt drabbar små marknader som den isländska. Den 15–16 november 2018 beslutade ÅK-S att be Sverige och Island att tillsammans förbereda den vidare behandlingen av frågan.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

John Johannessen, Färöarna:

Er ikke aktuelt et problem på Færøerne. Men vi er med til at prioritere denne sag, for at støtte Island, som driver sagen.

Jens Heinrich, Grönland:

Grænsehindringen søges afklaret igennem det islandske medlem af Grænsehindringsrådet, således at reglerne på baggrund af et EU-direktiv også dækker Færøerne og Grönland.

[Läs: Brev från isländska hälsoministeriet till DG Health and Food Safety angående möjlighet att använda enbart elektroniska bipacksedlar i läkemedelsförpackningar](#)

[Läs: Svar på skriftligt spørgsmål \(E4 2019\) fra Nordisk råds udvalg for tilvækst og udvikling i Norden om digitale indlægssedler til lægemiddel. Dokumentet indeholder svar fra Island, Sverige og Norge](#)

[Läs: Answers to written questions \(E 4/2019\) from the Nordic Council's Committee for Growth and Development in the Nordic Region regarding electronic package leaflets for medicinal products for human use \(The Document contains answers from Denmark and Finland\)](#)

Siv Friðleifsdóttir, Island:

Grænsehinderrådets islandske medlem holder jevnlig kontakt med Helsedepartementet (Ministry of Health) på Island for å følge utviklingen i denne saken. Ifølge informasjon fra departementet står arbeidet med hindringen ved slutten av 2024 slik:

Et utkast til ny lovgivning om legemidler til mennesker er fortsatt under utforming av EU, men trilaterale forhandlinger pågår for tiden. De forventes å være ferdige innen utgangen av 2025 og den nye lovgivningen vil tidligst tre i kraft i 2028, men innføring av elektroniske følgesedler i stedet for papir er underlagt endringer i EU-lovgivningen.

[https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/en/procedure-file?reference=2023/0132\(COD\)](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/en/procedure-file?reference=2023/0132(COD))

[https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/en/procedure-file?reference=2023/0131\(COD\)](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/en/procedure-file?reference=2023/0131(COD))

Foreløpig åpner utkastet for elektroniske følgesedler i stedet for papir, dog med betingelser, men dette kan endre seg. Island anser det som viktig å følge opp saken i Europasamarbeidet, og den er en av flere saker på regjeringens prioriteringsliste.

[Stjórnarráðið | Uppfærsla á lista yfir forgangsmál stjórnvalda vegna hagsmunagæslu gagnvart ESB](#)

Det islandske legemiddelverket har også fortsatt et pilotprosjekt, d.v.s. frem til utgangen av februar 2025, men det er ikke tatt beslutning om videreføring av dette prosjektet på nåværende tidspunkt.

Hindret er prioritert av Siv Friðleifsdóttir, Island, Jens Heinrich, Grönland, och John Johannessen, Färöarna. Prioritert av Gränshinderrådet sedan 2016.

[Läs mer i gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 17-016](#)

AVSKRIVEN

Man kan inte få närståendepenning om inte både vårdare och den sjuke är försäkrade i Sverige

Den som arbetar i Sverige men bor i annat land kan inte få svensk närståendepenning för att vårda en anhörig om inte även denna är ansluten till det svenska socialförsäkringssystemet.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Anders Ahnlid, Sverige:

Kontakter med Socialdepartementet ger vid handen att det inte är möjligt att ta bort kravet om att den sjuke skulle vara i försäkrad i Sverige utan att närståendepenning skulle behöva expanderas till vård av närstående i hela EU/EES och Schweiz.

Ärendet avskrivs som icke-lösbart.

Kimmo Sasi, Finland:

I Finland kan kommunen bevilja stöd för närvården för en person som bor i kommunen. Kommunen sluter ett avtal om vården med den närstående personen. Det finns inga formella krav att både vårdaren och den sjuke borde vara försäkrade i Finland. Gränstjänsten har utrett om det förekommer i Finland fall i vilka detta problem skulle ha aktualiserats i Finland, men inga fall har hittats.

Hindret prioriteras av Anders Ahnlid, Sverige, Fredrik Karlström, Åland och Kimmo Sasi, Finland. Prioritert av Gränshinderrådet sedan 2016.

[Läs mer i gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 17-004](#)

Färdtjänst för funktionshindrade

De nationella reglerna om rätt till färdtjänst gör det dyrt och besvärligt för personer med funktionshinder att resa inom Norden. Problemet beror delvis på att beslut om rätt till färdtjänst görs av olika organ och på olika nivåer i de nordiska länderna.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Sekretariatet:

Gränshindret är inte löst. Under våren 2022 beställde MR-S ett analysarbete med syfte att granska hur revisionsföreslaget till den nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster förhåller sig till EU-rätten. Den juridiska analysens resultat presenterades för ÅK-S i februari 2023. ÅK-S beslutade tillsätta en arbetsgrupp med syfte att formulera konkreta förslag på hur konventionen antingen ska revideras eller upphävas. Arbetsgruppen fick också i uppgift att undersöka om, och i så fall hur, gränshinder kopplade till biståndskonventionen kan lösas genom revidering av konventionen.

Den preliminära slutsatsen är att det är svårt att ändra konventionen på så sätt att gränshindren kan lösas. En anledning till det är att en förändring av relevanta artiklar riskerar att behöva innebära att samma rättigheter måste ges till alla EU-medborgare, även till dem som inte är bosatta i ett nordiskt land. Arbetsgruppen konstaterar även att en lösning av gränshindren kan vara att ge mer lättillgänglig information om bland annat hur myndigheter kan samarbeta, exempelvis genom uppdatering av Info Norden. Arbetsgruppen presenterar sitt slutliga förslag för ÅK-S i 2025.

Vibeke Hammer Madsen, Norge:

Her har det ikke vært fremdrift i påvente av revidering av biståndskonvensjonen.

Ett prioriterat gränshinder av Vibeke Hammer Madsen, Norge. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2017.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-136](#)

Personlig assistent vid flytt

Allvarligt funktionshindrade personer med personlig assistent har svårigheter att få med sin assistent vid flytt. Olika länder vill bedöma rätten till assistent nationellt och anställningsförhållandena för personliga assistenter skiljer sig mellan länderna.

Personer med funktionsnedsättning med personlig assistent har svårigheter att få med sin assistent vid flytt. Olika länder vill bedöma rätten till assistent nationellt och anställningsförhållandena för personliga assistenter skiljer sig mellan länderna.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Sekretariatet:

Gränshindret är inte löst. Under våren 2022 beställde MR-S ett analysarbete med syfte att granska hur revisionsföreslaget till den nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster förhåller sig till EU-rätten. Den juridiska analysens resultat presenterades för ÅK-S i februari 2023. ÅK-S beslutade tillsätta en arbetsgrupp med syfte att formulera konkreta förslag på hur konventionen antingen ska revideras eller upphävas. Arbetsgruppen fick också i uppgift att undersöka om, och i så fall hur, gränshinder kopplade till biståndskonventionen kan lösas genom revidering av konventionen.

Den preliminära slutsatsen är att det är svårt att ändra konventionen på så sätt att gränshindren kan lösas. En anledning till det är att en förändring av relevanta artiklar riskerar att behöva innebära att samma rättigheter måste ges till alla EU-medborgare, även till dem som inte är bosatta i ett nordiskt land. Arbetsgruppen konstaterar även att en lösning av gränshindren kan vara att ge mer lättillgänglig information om bland annat hur myndigheter kan samarbeta, exempelvis genom uppdatering av Info Norden. Arbetsgruppen presenterar sitt slutliga förslag för ÅK-S i 2025.

Vibeke Hammer Madsen, Norge:

Her har det ikke vært fremdrift i påvente av revidering av Bistandskonvensjonen.

Ett prioriterat gränshinder av Vibeke Hammer Madsen, Norge. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2017.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-124](#)

Flytt med fordon för personer med funktionsnedsättning

Reglerna för att ta med sig fordon vid flytt över gränsen för personer med fordon som hjälpmedel eller fordon som anskaffats eller anpassats med hjälp av bilstöd ser olika ut i de nordiska länderna.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Sekretariatet:

Gränshindret är inte löst. Under våren 2022 beställde MR-S ett analysarbete med syfte att granska hur revisionsföreslaget till den nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster förhåller sig till EU-rätten. Den juridiska analysens resultat presenterades för ÄK-S i februari 2023. ÄK-S beslutade tillsätta en arbetsgrupp med syfte att formulera konkreta förslag på hur konventionen antingen ska revideras eller upphävas. Arbetsgruppen fick också i uppgift att undersöka om, och i så fall hur, gränshinder kopplade till biståndskonventionen kan lösas genom revidering av konventionen.

Den preliminära slutsatsen är att det är svårt att ändra konventionen på så sätt att gränshindren kan lösas. En anledning till det är att en förändring av relevanta artiklar riskerar att behöva innebära att samma rättigheter måste ges till alla EU-medborgare, även till dem som inte är bosatta i ett nordiskt land. Arbetsgruppen konstaterar även att en lösning av gränshindren kan vara att ge mer lättillgänglig information om bland annat hur myndigheter kan samarbeta, exempelvis genom uppdatering av Info Norden. Arbetsgruppen presenterar sitt slutliga förslag för ÄK-S i 2025.

Ett prioriterat gränshinder av Siv Friðleifsdóttir, Island. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-102](#)

Ytterligare krav på utfört arbete för att kunna sammanlägga arbets- och försäkringsperioder från ett annat land vid ansökan om arbetslöshetsersättning

För att man ska kunna lägga samman arbets- och socialförsäkringsperioder från ett annat nordiskt land har flera av länderna tilläggskrav på att man måste ha arbetat en viss period i landet.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Social- och hälsovårdsministeriet i Finland upplyser i februari 2024 följande (avstämt i den nordiska socialförsäkringsgruppen):

De nationella regelverken om hur länge man kan vara permitterad och vad en permittering innebär i förhållande till en eventuell rätt till arbetslöshetsersättning är olika utformat i de nordiska länderna. Att lösa detta gränshinder är komplicerat och skulle kräva lagändring i antingen finländsk, norsk eller svensk lagstiftning. De nationella regelverken i länderna är uppbyggda på olika grunder och därför är de i många fall svåra att harmonisera. Att införa undantag eller andra typer av kvalifikationsregler skulle även kunna medföra att regelverken istället strider mot likabehandlingsprincipen inom EU.

Ärendet behandlas på EU-nivå som en del av förhandlingarna om ändringarna av de nuvarande EU-förordningarna om social trygghet 883/2004 och 987/2009, som innehåller bestämmelser om betalningsansvar för arbetslöshetsförmåner för personer som arbetar över gränsen. En principiell ändring i förslaget är att arbetslandet ansvarar för utbetalningen av arbetslöshetsförmåner till en person som har uppfyllt ett visst krav på försäkringsperioder i arbetslandet. Denna lösning kan underlätta situationer där det finns principiella skillnader mellan lagstiftningen i bosättningslandet och lagstiftningen i anställningslandet.

Eftersom gränshindret skulle kräva ändringar i de nationella lagstiftningarna och eftersom hindret är relaterat till den lagstiftningsprocess på EU-nivå som har som avsikt att avsluta förhandlingarna om ändringar av de nuvarande bestämmelserna i EU-förordningen om social trygghet, kan det inte ytterligare lösas i samarbete mellan de Nordiska länderna.

Ett prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland och Annette Lind, Danmark. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2021.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-090](#)

De nordiska länderna har olika bestämmelser för rätt till och beräkning av förmåner vid invaliditet

Den som rör sig mellan nordiska länder och som drabbas av sjukdom eller invaliditet kan få svårigheter med sin försörjning. Gränshindret består både i att förutsättningarna för att beviljas förmåner vid invaliditet är olika och att förmånerna är utformade på olika sätt i de nordiska länderna. Detta kan dock medföra att en sådan person kan få antingen lägre eller högre ersättning än en person som enbart har arbetat i ett land.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Social- och hälsovårdsministeriet i Finland upplyser i februari 2024 följande (avstämt i den nordiska socialförsäkringsgruppen):

"I alla nordiska länder tillämpas bestämmelserna i EU-förordningarna om social trygghet 883/2004 och 987/2009 som gäller ansökan om och behandling av invaliditetsförmåner/-pensioner när en person har varit försäkrad i två eller flera länder. Villkoren för själva invaliditetsförmånerna och kriterierna för fastställande av invaliditet grundar sig på respektive lands nationella lagstiftning. Vid tillämpningen av EU-förordningarna om social trygghet är utgångspunkten att de olika länderna godkänner de medicinska utredningar som personens bosättningsland lämnar som sådana och fattar sina egna beslut utifrån de uppgifter som fås från dessa utredningar. Dessutom kan ett annat land begära att institutionen i personens bosättningsland lämnar in en ytterligare medicinsk utredning. Institutionen i personens bosättningsland svarar för anskaffningen av och kostnaderna för den medicinska tilläggsutredningen, inte personen själv. De nordiska länderna har i den nordiska konventionen om social trygghet kommit överens om att sinsemellan avstå från att ersätta kostnaderna.

Eftersom definitionerna av arbetsförmåga i de nordiska länderna baserar sig på nationell lagstiftning, har myndigheterna ständigt fäst uppmärksamhet vid att den medicinska utredningen vid ansökan om förmåner vid arbetsförmåga i gränsöverskridande situationer så väl som möjligt motsvarar behoven i de olika nordiska länderna. För detta ändamål har det bl.a. utarbetats separata frågor som läkaren bör beakta i situationer där en invaliditetsförmån söks i ett annat nordiskt land och det har också lyfts fram hur viktigt det är att lämna uppgifter om eventuell rehabilitering till ett annat land. De nordiska socialförsäkringsinstitutionerna håller årligen s.k. förbindelseorganmöten, där man bland annat diskuterar om de medicinska utredningarna är tillräckliga och om förutsättningarna för beviljande av förmåner vid arbetsförmåga. Utgångspunkten är att socialförsäkringsinstitutionerna i de olika nordiska länderna har ansett att de nationella medicinska utredningarna i de andra länderna är goda och tillräckliga. De uppgifter som behövs för behandlingen av ansökan utbyts effektivt och säkert mellan de nordiska socialförsäkringsinstitutionerna i det elektroniska EESSI-systemet.

Det finns ett kontinuerligt och regelbundet samarbete mellan de nordiska socialförsäkringsinstitutionerna för att säkerställa att en smidig behandling av förmånsansökningar ska säkerställa att sökandenas rättigheter till sociala trygghet förverkligas på bästa möjliga sätt. Alla situationer som beror på skillnader i nationell lagstiftningen kan dock inte lösas genom samarbete mellan myndigheterna. Eftersom förutsättningarna för förmåner vid arbetsoförmåga och grunderna för fastställande av arbetsoförmåga baserar sig på respektive lands nationella lagstiftning och det inte finns några utsikter till harmonisering av dem på varken EU-nivå eller nordisk nivå, kan frågan inte ytterligare lösas genom nordiska åtgärder."

Ett prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland. *Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2024.*

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-096.](#)

AVSKRIVEN

Olika medicinsk bedömning av arbetsförmåga mellan länderna

Bedömningen när det gäller medicinskt underlag skiljer sig mycket mellan länderna. Man kan till exempel bli bedömd arbetsförmögen i ett land och bedömd att ha restarbetsförmåga i ett annat.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Social- och hälsovårdsministeriet i Finland upplyser i februari 2024 följande (avstämt i den nordiska socialförsäkringsgruppen):

"I alla nordiska länder tillämpas bestämmelserna i EU-förordningarna om social trygghet 883/2004 och 987/2009 som gäller ansökan om och behandling av invaliditetsförmåner/-pensioner när en person har varit försäkrad i två eller flera länder. Villkoren för själva invaliditetsförmånerna och kriterierna för fastställande av invaliditet grundar sig på respektive lands nationella lagstiftning. Vid tillämpningen av EU-förordningarna om social trygghet är utgångspunkten att de olika länderna godkänner de medicinska utredningar som personens bosättningsland lämnar som sådana och fattar sina egna beslut utifrån de uppgifter som fås från dessa utredningar. Dessutom kan ett annat land begära att institutionen i personens bosättningsland lämnar in en ytterligare medicinsk utredning. Institutionen i personens bosättningsland svarar för anskaffningen av och kostnaderna för den medicinska tilläggsutredningen, inte personen själv. De nordiska länderna har i den nordiska konventionen om social trygghet kommit överens om att sinsemellan avstå från att ersätta kostnaderna.

Eftersom definitionerna av arbetsförmåga i de nordiska länderna baserar sig på nationell lagstiftning, har myndigheterna ständigt fäst uppmärksamhet vid att den medicinska utredningen vid ansökan om förmåner vid arbetsförmåga i gränsöverskridande situationer så väl som möjligt motsvarar behoven i de olika nordiska länderna. För detta ändamål har det bl.a. utarbetats separata frågor som läkaren bör beakta i situationer där en invaliditetsförmån söks i ett annat nordiskt land och det har också lyfts fram hur viktigt det är att lämna uppgifter om eventuell rehabilitering till ett annat land. De nordiska socialförsäkringsinstitutionerna håller årligen s.k. förbindelseorganmöten, där man bland annat diskuterar om de medicinska utredningarna är tillräckliga och om förutsättningarna för beviljande av förmåner vid arbetsförmåga. Utgångspunkten är att socialförsäkringsinstitutionerna i de olika nordiska länderna har ansett att de nationella medicinska utredningarna i de andra länderna är goda och tillräckliga. De uppgifter som behövs för behandlingen av ansökan utbyts effektivt och säkert mellan de nordiska socialförsäkringsinstitutionerna i det elektroniska EESSI-systemet.

Det finns ett kontinuerligt och regelbundet samarbete mellan de nordiska socialförsäkringsinstitutionerna för att säkerställa att en smidig behandling av förmånsansökningar ska säkerställa att sökandenas rättigheter till sociala trygghet förverkligas på bästa möjliga sätt. Alla situationer som beror på skillnader i nationell lagstiftningen kan dock inte lösas genom samarbete mellan myndigheterna. Eftersom förutsättningarna för förmåner vid arbetsförmåga och grunderna för fastställande av arbetsförmåga baserar sig på respektive lands nationella lagstiftning och det inte finns några utsikter till harmonisering av dem på varken EU-nivå eller nordisk nivå, kan frågan inte ytterligare lösas genom nordiska åtgärder."

Ett prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2024.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-038.](#)

Skillnader i nivåer på ländernas arbetsgivaravgifter

Skillnaderna i nivåerna på ländernas arbetsgivaravgifter kan göra det svårt för en person bosatt i ett land med högre avgifter att få arbete i ett land med lägre arbetsgivaravgifter om lagvalsbestämmelserna gör att bosättningslandets lagstiftning ska tillämpas. Till exempel kan arbetsgivaren kräva att anställningen i landet med lägre avgifter är villkorad av att personen inte samtidigt arbetar i sitt bosättningsland.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Social- och hälsovårdsministeriet i Finland upplyser i februari 2024 följande (avstämt i den nordiska socialförsäkringsgruppen):

"Med EU-förordningar om social trygghet samordnas rättigheterna och skyldigheterna i fråga om social trygghet i gränsöverskridande situationer i EU- och EES-länder och i Schweiz. Det är inte fråga om harmonisering av de sociala trygghetssystemen, utan om samordning av systemen. Beslut om innehållet i och finansieringen av systemen för social trygghet hör till staternas nationella behörighet.

Förordningarna om social trygghet innehåller bestämmelser om hur den tillämpliga lagstiftningen bestäms i olika arbetssituationer. Dessutom gör förordningarna om social trygghet det möjligt att med avvikelse från bestämmelserna i förordningen komma överens om tillämplig lagstiftning till förmån för vissa personer eller grupper av personer. Genom ett avtal mellan de behöriga institutionerna i de nordiska länderna är det möjligt att i enskilda fall avvika från bestämmelserna om tillämplig lagstiftning i EU-förordningar om social trygghet. Dessutom är Finland, Norge och Sverige med i det ramavtal om distansarbete som baserar sig på undantagsbestämmelsen i EU-förordning om social trygghet och på basis av vilket en arbetstagare som utför distansarbete och närvaroarbeta i två EU-länder under vissa förutsättningar kan försäkras i arbetsgivarens hemland i stället för i det egna bosättningslandet. Ett liknande ramavtal har även ingåtts mellan Danmark och Sverige. I EU-förordningar om social trygghet finns det förfaranden för att lösa eventuella oändamålsenliga enskilda fall. Det är varken ändamålsenligt eller förenligt med andan i EU-förordningar om social trygghet att i stor skala avvika från bestämmelserna om tillämplig lagstiftning mellan de nordiska länderna. Därför kan frågan inte ytterligare lösas genom nordiska åtgärder."

Ett prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2024.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-016.](#)

Hinder på skatteområdet

LÖST I DK, TIDIGARE LÖST I NORGE OCH SVERIGE

Rätt till tjänstledighet för politiskt uppdrag från arbete i annat nordiskt land

Den som bor i ett nordiskt land och arbetar i ett annat har inte rätt till tjänstledighet för politiska uppdrag i bosättningslandet. Detta kan vara ett hinder för att ta politiska uppdrag.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

[Brev från danska Indenrigs- og Boligministeriet till Gränshinderrådet](#)

Annette Lind, Danmark:

Indenrigs- og sundhedsministeriet har oplyst mig om at dette er løst med den lov, som Folketinget vedtog i december 2023. Her blev lov om kommunernes styrelse og regionsloven ændret, således at lønmodtagere, der er statsborgere i EU, EØS eller Schweiz, og som varetager et kommunal- eller regionalpolitisk hverv i et af de pågældende lande, har ret til fravær fra arbejdet i Danmark med hensyn til varetagelsen af hvervet, under samme betingelser, som gælder for personer, der varetager kommunal- eller regionalpolitiske hverv i Danmark.

Kimmo Sasi, Finland:

Frågan är nu löst i Sverige, Norge och Danmark och Finland har också prioriterat frågan och börjat arbete med den under 2024.

Ett prioriterat hinder av Annette Lind, Danmark och Kimmo Sasi, Finland.

Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2014.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-132](#)

Beskatning av kulturarbetare

Artister och sportutövare beskattas både i Danmark och Sverige när de arbetar gränsöverskridande. Andra arbetstagare som gränspendlar blir i princip endast beskattade i arbetslandet.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Ärendet har tidigare avskrivits (se Gränshinderrådets årsrapport 2016), men är återprioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

Annette Lind, Danmark har fått svar från Skatteministern Jeppe Bruus:

"Efter danske regler fritages personer, der er hjemmehørende i Danmark, for dansk beskatning af løn for arbejde i Sverige, hvis de er socialt sikret i Sverige. Skattefritagelsen gælder dog ikke for kulturarbejdere, der er hjemmehørende i Danmark, men som arbejder i Sverige. Det skyldes, at Sverige beskatter ikke-hjemmehørende kulturarbejdere med en særlig lav bruttoskat på 15 pct. Andre ikke-hjemmehørende medarbejdere beskattes derimod med en bruttoskat på 25 pct.

Det danske synspunkt er, at en dansk udvidelse af skattefritagelsen til også at omfatte kulturarbejdere, der arbejder i Sverige, forudsætter, at Sverige ændrer deres regler, så de beskattes på samme niveau som andre ikke-hjemmehørende medarbejdere. De to forslag, som du skitserer i din henvendelse, vil betyde, at de dansk hjemmehørende kulturarbejdere ender med alene at blive beskattet i Sverige med 15 pct. af deres løn. Fra et dansk synspunkt er det uhensigtsmæssigt, at beskatningen af enkelte faggrupper bliver så lav, ikke mindst fordi det for andre faggrupper kan forekomme urimeligt.

Skatteministeriet har udtalt sig i overensstemmelse hermed i forbindelse med Grænsehindringsrådets jævnlige høringer af de nordiske fagministerier over status på Grænsehindringsrådets liste over grænsehindringer, ligesom det fremgik af den daværende samarbejdsministers redegørelse af 6. oktober 2021 til Folketinget om grænsehindringer i Norden.

Det er min forståelse, at spørgsmålet alene er rejst i forhold til Sverige, og ikke i forhold til de andre nordiske lande".

Anders Ahnlid, Sverige:

I kontakter med finansdepartementets skatteansvariga har framkommit att man på svensk sida anser att problemet måste lösas genom ändrade skatteregler i Danmark.

Sekretariatet:

För mer information om problematiken Se Gränshinderrådets skatterapport, PROBLEMOMRÅDE 3 "Beskatning af lønindkomst ved arbejde i et andet nordisk land" <https://pub.norden.org/nord2023-024/problemomrade-3-beskatning-af-lonindkomst-ved-arbejde-i-et-andet-nordisk-land.html>.

Läs mer här: www.oresunddirekt.se/se/jag-arbetar-i-danmark/jobba-som-kulturarbetare

Ett prioriterat gränshinder av Annette Lind/Bertel Haarder, Danmark och Anders Ahnlid, Sverige. Ärendet har tidigare avskrivits (se Gränshinderrådets årsrapport 2016), men är återprioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-066](#)

Samordning av finsk arvsskatt och svensk kapitalinkomstskatt

Det har rapporterats in om fall där personer bosatta i Finland respektive Sverige som erhåller en fastighet i form av gåva eller arv i det andra landet totalt sett beskattats högre än i ett rent nationellt fall. Detta på grund av att den finska arvs-/gåvoskatten inte beaktas vid beskattning av kapitalinkomsten i Sverige eftersom det rör sig om två olika skatteslag.

När en i Finland bosatt mottagare av arv eller gåva får egendom som arv eller gåva av en i Sverige bosatt arvlåtare eller gåva, påförs skatt på arv eller gåva i Finland för förvärvet. Det verkliga värdet vid tidpunkten för förvärvet används som arvs - eller gåvoskattevärde, dvs. det värde för vilket arvs - eller gåvoskatten bestäms. Om den egendom som erhållits som arv eller gåva säljs, kan överlåtelsevinsten från en aktielägenhet enligt det nordiska skatteavtalet beskattas i bostadsaktiebolagets hemstat, dvs. Sverige beskattar som källstat. Finland beskattar överlåtelsevinsten från överlåtelsen av egendomen som inkomst för en i Finland bosatt arvs - eller gåvotagare. Beloppet av den skattepliktiga överlåtelsevinsten beräknas genom att från överlåtelsepriset dras av antingen det värde som använts vid arvet/gåvobeskattningen eller den s.k. presumtionen för anskaffningsutgiften (20%/40% av överlåtelsepriset). Finland gottgör den skatt som betalas i Sverige för vinst vid överlåtelse av egen-dom för den skatt som betalas i Finland. Gottgörelsen får inte överstiga beloppet av de skatter som betalas på inkomsten i Finland, dvs. om den svenska skatten är lika stor eller större än skatten i Finland, tas i praktiken ingen inkomstskatt ut i Finland.

Gränshinderrådets arbete med frågan/Kommentarer från berörda regeringar

Anders Ahnlid, Sverige:

Kontakt med ansvariga i Finansdepartementet ger vid handen att man anser att detta gränshinder inte kan lösas genom åtgärder på svensk sida.

Kimmo Sasi, Finland:

Svar från 2023: Man utreder och bereder frågan. Vare sig Finland eller Sverige är inte enligt preliminära kontakter villiga att avstå från skatteinkomsten, Sverige för kapitalskatten för den delen av värdestigningen som skett före dödsfallet eller Finland för arvskatten.

Lösningförslag formuleras som mål att enkel beskattning garanteras för den skattskyldiga och lika skatteinkomster för fiscus som då Sverige ännu hade arvskatt och nordiska arv- och gåvoskattavtal tillämpades.

Åland:

Rörande detta ärende har Åland arbetat tillsammans med den finländske medlemmen Kimmo Sasi en del under året. Bland annat har ett utlåtande begärts ifrån finansavdelningen om synpunkter på hur ett antal olika praktiska exempel skulle påverka Åland. Från åländsk sida är man politiskt överens om att frågan fortfarande är viktig, särskilt med beaktande av att Åland är en gränsregion med många familjer och släktband som lever på varsin sida om gränsen.

Ett prioriterat gränshinder av Fredrik Karlström, Åland, Kimmo Sasi, Finland och Anders Ahnlid, Sverige. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 20-029](#)

Problem med bankkonto för gränspendlare och företag i Norden

Det har rapporterats in om fall där nordbor och företag fått omfattande problem när de försökt öppna bankkonton i ett annat nordiskt land.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Anders Ahnlid, Sverige:

Den svenska lagstiftningen om betaltjänster innefattar numera också filialer till utländska banker. Svenska Bankföreningen har gett ut faktablad i enlighet med lagstiftningen. Enligt förarbeten och information i faktabladen ska en konsument utan svensk identitetshandling kunna identifiera sig med ett giltigt utländskt pass eller annan fotoförsedd myndighetshandling. Finansinspektionen har särskilt fokus på frågan och fört samtal med banker och Bankföreningen.

Bankkontoproblem för konsumenter kopplar ofta till bankernas krav på säkerställd identitet. I kontakter med ansvariga i Finansdepartementet i anslutning till två samrådsmöten under året har framkommit att arbetet med att ta fram en säker och tillgänglig statlig e-legitimation fortsätter i syfte att Sverige ska uppfylla EU:s reviderade eIDAS-förordning fortsätter. Resultatet av detta arbete ses som en viktig del av lösningen på det aktuella gränshindret.

På svenskt initiativ antog de nordiska regeringscheferna en deklaration under Nordiska rådets möte i Reykjavik den 29 oktober i vilken de gav sina nationella myndigheter i uppdrag att undanröja juridiska och praktiska hinder för så kallad identitetsmatchning, det vill säga möjligheten att verifiera en identitet via personregister i ett annat land, vilket också skulle bidra till att undanröja gränshindret.

Företag, föreningar eller andra organisationer omfattas inte av rätten till betalkonto. En kartläggning på EU-nivå pågår för närvarande som ett led i att undanröja det hinder som svårigheterna innebär även för företag (se SMET rapport i

https://ec.europa.eu/internal_market/smet/docs/2024/smet-report-2024_en.pdf

Kimmo Sasi, Finland:

Svar från 2023: Bankerna har en lagstadgad skyldighet att erbjuda basbanktjänster till alla konsumenter som bor i EES-länderna. Om banken vägrar att öppna ett konto kan man överklaga till Finansinspektionen. Man har inte lämnat in klagomål den senaste tiden.

Finansinspektionen har år 2023 utrett bankernas praxis att erbjuda banktjänster till olika invandrargrupper på väg till Finland. Utredningen gällde basbanktjänster. Slutsatsen var att lagen följs och att personer som flyttar till Finland har möjlighet att få bankkonto och de banktjänster som lagen kräver.

Många invandrare har dock negativa erfarenheter när de vill öppna sitt första bankkonto. Detta kan bero på långa väntetider och ovetskap om den dokumentation som man behöver. För att förbättra servicen har Finansinspektionen 2023 gett en rekommendation hur bankerna kan förbättra sina tjänster för de personer som flyttar till Finland.

Riksdagen hann inte 2023 före valet färdigbehandla den lagproposition som skulle ha gjort det möjligt för invandrare att få finländsk identifikation innan personen flyttar in i landet.

Ett prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland och Anders Ahnlid, Sverige. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2021.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 20-031](#)

Handläggningstider för beslut om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta (SINK-beslut för gränsgångare)

Personer som bor i en gränskommun i Finland och arbetar i en gränskommun i Sverige och omfattas av gränsgångaravtalet (gränsgångare) ska betala skatt enbart i det land där de bor.

Dessa personer ska ansöka om särskild inkomstskatt (SINK) i Sverige en gång om året hos svenska Skatteverket. För ansökan krävs intyg från finska skattemyndigheten Vero och folkbokföringen.

Handläggningstider för beslut om särskild inkomstskatteredovisning har enligt inrapporteringarna vid årsskiftet 2019/2020 varierat mellan 8-12 veckor.

Enligt finländska skatteregler måste gränsgångarna betala inkomstskatt i Finland omedelbart när de mottar sin första lön från Sverige. På grund av den långa handläggningstiden i SINK-ärenden kan arbetstagare inte lämna in något beslut om att skatt inte ska innehållas till arbetsgivare i Sverige, vilket innebär att gränsgångare beskattas också i Sverige. För att arbetsgivaren kan göra skatteavdrag enligt SINK krävs bland annat att det finns ett beslut om SINK. I annat fall skall arbetsgivaren göra skatteavdrag för preliminär skatt.

I värsta fall betalar en gränsgångare inkomstskatt i båda länderna under flera månader.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Anders Ahnlid, Sverige:

Gränshindret har diskuterats med Finansdepartementets ansvariga tjänstemän vid möten med gränshinderintressenter den 20 mars och den 9 december. Finansdepartementet har därvid rapporterat att Skatteverket vidtagit åtgärder för att effektivisera beslutsprocessen så att handläggningstiderna nu kortats till omkring två veckor. Företrädare för gränstjänsterna har därvid påtalat att denna uppgift inte överensstämmer med den verklighet som gränspendlande arbetstagare möter.

[Läs brev från svenska Utrikesdepartement och Arbetsmarknadsdepartement till Gränshinderrådet](#)

Prioriterat av Anders Ahnlid, Sverige. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2021.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, „gränshinder nr: 20-030](#)

Skyldighet för utländska arbetsgivare att göra skatteavdrag på ersättning för arbete som anställda utför i Sverige

Den 1 januari 2021 tillkom det nya regler avseende utländska arbetsgivares skyldighet att göra skatteavdrag för anställda som arbetar i Sverige. Skyldigheten berör även öresundspendlare, som vanligtvis omfattas av Öresundsavtalet. Enligt de nya reglerna, skall utländska arbetsgivare utan fast driftställe i Sverige arbetsgivarregistrera sig i Sverige, göra skatteavdrag för arbetstagaren och redovisa och betala in den avdragna skatten till Skatteverket. De nya kraven försvårar för mobiliteten i Norden och kan leda till att arbetsgivare i Sveriges grannländer väljer bort svenskboende arbetskraft.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Anders Ahnlid, Sverige:

Arbete med skattefrågor i vid bemärkelse har varit prioriterat under året. De har diskuterats med Finansdepartementets ansvariga företrädare vid möte med gränshintressenter den 20 mars och 9 december. Den 1 februari diskuterades frågan vidare med Norges och Sveriges nordiska samarbetsministrar vid möte på Norges ambassad i Stockholm, där också företrädare SWECO, andra bolag och Norsk-svenska handelskammaren deltog. Seminarium med 40-talet deltagare samarrangerades med riksdagens gränshindergrupp i riksdagshuset den 16 maj i syfte att öka intresset för en lösning enligt modellen i skatterapporten. Volvo AB med flera företag, Skatteverket, Grensetjänsten Norge-Sverige och flera juristfirmor var representerade vid seminariet. Möjliga lösningar diskuterades vid möte med Carolina Lindholm, ansvarig statssekreterare i Finansdepartementet, den 17 juni (se bif. rapport). Ett

flertal debattartiklar har i svensk, norsk och finsk press har publicerats för att öka kunskapen om behovet av en lösning (se bif. sammanställning).

Den 6 maj nåddes en förhandlingsöverenskommelse mellan Sverige och Danmark om ett nytt Öresundsavtal. Den 10 juni undertecknades avtalet av Sverige och Danmark. Den 3 oktober beslöt regeringen om proposition om nytt Öresundsavtal till riksdagen. Efter Riksdagens godkännande den 27 november trädde avtalet i kraft 1 januari 2025. Det nya Öresundsavtalet innebär en anpassning till dagens arbetsmarknad. Personer som pendlar över Öresund kommer lättare kunna arbeta en del av arbetstiden i sitt bosättningsland utan förändrad beskattningssituation. Det kommer exempelvis inte i fortsättningen vara ett krav på att arbetet i bosättningslandet utförs i hemmet, utan det kommer vara möjligt att arbeta från andra ställen som exempelvis caféer eller sommarstugor. Den utökade flexibiliteten blir också tillgänglig för offentligt anställda, vilket inte är fallet enligt det nuvarande avtalet.

Därmed löser avtalet flera skatterelaterade problem mellan Sverige och Danmark.

Sekretariatet:

Lösningen till detta hinder, som enligt de nordiska informationstjänsterna fortfarande upplevs leda till extraarbete och tung administration för danska arbetsgivarna när svenskbosatta anställda arbetar hemma, finns i Sverige.

Ett prioriterat gränshinder av Annette Lind/Bertel Haarder, Danmark och Anders Ahnlied, Sverige. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2021.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 21-032](#)

Beskattning för gränspendlare vid ofrivilligt hemarbete i bosättningslandet

Tidigt i starten av coronakrisen identifierade Gränshinderrådet och informationstjänsterna problem kopplade till det nordiska skatteavtalet men särskilt det bilateral avtalet Öresundsavtalet och ofrivilligt hemarbete. För att stävja smittspridningen var det många företag, på uppmaning av regeringarna, som beordrade hemarbete för sina anställda. Följden blev både en ökad arbetsbörda för de nationella myndigheterna kopplat till tolkning av Öresundsavtalet men även hur TREKK-avtalet skulle tillämpas. De ekonomiska konsekvenserna för pendlare och företag kunde inte förutses och många apednlare befann sig i ett pressat läge, till den grad att man trots nationella rekommendationer att arbeta hemifrån, fortsatte att gränspendla till sina arbeten på andra sidan. I slutet av 2021 var det fortfarande många pendlare i Öresundsregionen som inte hade fått ett slutligt skattebesked från varken Sverige eller Danmark för inkomståret 2020.

Gränshinderrådet har skickat ett antal brev samt drivit frågan om undantag, motsvarande det undantag man gjorde rörande socialförsäkringstillhörigheten under krisen. [Mer om arbetet finns här](#)

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Vibeke Hammer Madsen, Norge:

Flere møter med Finansdepartementet er gjennomført hvor både politisk ledelse og embetsverket har vært tilstede. Samarbeidsministeren har også deltatt. Grensetjenestene, Norsk-Svensk Handelskammer, arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner har vært orientert og vist til gode eksempler på betydelige hindringer for medarbeidere og arbeidsgivere.

Hindringen er tilknyttet Temaområdet – Den Nordiske Skatteavtalen, som de nordiske finansministrene drøfter på sine møter. I 2024 er det ikke kommet til enighet.

Grensejengeravtalen ble omtalt på det Nordiske møtet på Island av Samarbeidsministeren. Det er forventning om at denne må settes på dagsorden mellom Sverige og Norge av Finansministrene.

Anders Ahnhild, Sverige:

Arbete med skattefrågor i vid bemärkelse har varit prioriterat under året. De har diskuterats med Finansdepartementets ansvariga företrädare vid möte med gränsintressenter den 20 mars och 9 december. Den 1 februari diskuterades frågan vidare med Norges och Sveriges nordiska samarbetsministrar vid möte på Norges ambassad i Stockholm, där också företrädare SWECO, andra bolag och Norsk-svenska handelskammaren deltog. Seminarium med 40-talet deltagare samarrangerades med riksdagens gränshindergrupp i riksdagshuset den 16 maj i syfte att öka intresset för en lösning enligt modellen i skatterapporten. Volvo AB med flera företag, Skatteverket, Grensetjänsten Norge-Sverige och flera juristfirmor var representerade vid seminariet. Möjliga lösningar diskuterades vid möte med Carolina Lindholm, ansvarig statssekreterare i Finansdepartementet, den 17 juni (se bif. rapport). Ett flertal debattartiklar har i svensk, norsk och finsk press har publicerats för att öka kunskapen om behovet av en lösning (se bif. Sammanställning).

Den 6 maj nåddes en förhandlingsöverenskommelse mellan Sverige och Danmark om ett nytt Öresundsavtal. Den 10 juni undertecknades avtalet av Sverige och Danmark. Den 3 oktober beslöt regeringen om proposition om nytt Öresundsavtal till riksdagen. Efter Riksdagens godkännande den 27 november trädde avtalet i kraft 1 januari 2025. Det nya Öresundsavtalet innebär en anpassning till dagens arbetsmarknad. Personer som pendlar över Öresund kommer lättare kunna arbeta en del av arbetstiden i sitt bosättningsland utan förändrad beskattningssituation. Det kommer exempelvis inte i fortsättningen vara ett krav på att arbetet i bosättningslandet utförs i hemmet, utan det kommer vara möjligt att arbeta från andra ställen som exempelvis caféer eller sommarstugor. Den utökade flexibiliteten blir också tillgänglig för offentligt anställda, vilket inte är fallet enligt det nuvarande avtalet.

Därmed löser avtalet flera skatterelaterade problem mellan Sverige och Danmark.

Sekretariatet: en stor del av problematiken har försvunnit/minskat i och med det reviderade Öresundsavtalet mellan Sverige och Danmark.

Ett prioriterat gränshinder av Annette Lind/Bertel Haarder, Danmark, Anders Ahnlid, Sverige och Vibeke Hammer-Madsen, Norge. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2021.

Förenklad process kring tull och deposition i samband med tillfällig överførsel av varor

Åland har sedan 1995 ett undantag inom ramen för Finlands anslutningsavtal med EU som innebår att Åland betraktas som tredje land ur skattehånseende, liknande förhållande som Norge i relation till EU.

Det här får bland annat konsekvensen att moms ska deklarerats och erläggas i samband med export/import till Åland. Förfarandet föranleder merarbete för företagen som verkar på- eller bedriver handel med Åland.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Fredrik Karlström, Åland:

Jag har åter varit i kontakt med landskapsregeringens finansavdelning kring ärendet. De meddelar dock att saken ligger på listan över öppna frågor. Jag har även varit i kontakt med Tullen på Åland för att efterhöra om det arbetas på problemet ifrån deras sida. Jag har därtöver varit i kontakt med "Skattegränskontoret" som ligger under Ålands Näringsliv och efterfrågat om det är ett problem eller om det kan "lösas" med korrekt information, avvaktar svar från dem.

Vad som dock skulle kunna göras är att bredda detta problematik så att även förenklade processer generellt för handeln mellan Åland/Sverige skulle inkluderas. Särskilt med beaktande av EU:s reviderade tullkodex och implementering. Det är ett arbete som betyder något för ålänningarna och som dessutom sätts mycket energi och kraft på ifrån den åländska regeringens sida.

Prioriterat av Fredrik Karlström, Åland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2021.

LÖST

Deponering av mva. for samiskt hantverk (duodji) ved innførsel til Norge

Markeder for salg av duodji (samisk håndverk) og andre produkter er en viktig del av den kulturelle infrastrukturen for samene, og er sentrale for samisk kultur og næringsliv. Mange slike markeder finnes på norsk side av Sápmi i form av festivaler eller duodjimarkeder. Markedsselgere fra de andre landene må ved grenseinnførsel betale merverdiavgift (mva.) ved tolldeklarerung for alle varene de tar med inn i Norge, og så kan de søke om å få refusjon av avgiften for varene de ikke selger når de kommer hjem igjen.

Hovedproblemet er at markedsselger blir nødt til å betale pengene til tollens ved innførsel, men det tar svært lang tid å få refundert deponert mva. Dette skaper likviditetsproblemer for selgerne, og for mange er dette en så stor ulempe at de frastår å reise på markeder på norsk

side.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Vibeke Hammer Madsen, Norge:

Det har vært flere kontakter med Finansdepartementet og Toll hvor ulike forslag til å ende praksis med toll ved innførsel. Forslag har vært å gjøre dette elektronisk ved å benytte et kredittkort hvor beløpet trekkes av konto ved utreise eller ved å deponere et beløp ved innreise og betale ved utreise. Dette har ikke ført frem. Etter flere samtaler med toll er nå saksbehandlingstiden redusert til mindre enn 10 dager. Vi anser med dette at saken er løst.

Hindret är prioriterat av Vibeke Hammer Madsen, Norge. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2023.

[→ Gå till översikten över prioriterade gränshinder](#)

Lång väntetid på återbetalning av utdelningsskatt från Danmark

Utdelning i aktier i danska bolag beskattas i Danmark. Det innehålls en utdelningsskatt som uppgår till 27 procent. Enligt det nordiska skatteavtalet har Danmark bara rätt att beskatta utdelningsinkomsten med 15 procent om aktieinnehavaren bor på utlandet.

Den överskjutande utdelningsskatten kan återbetalas om den sökande styrker sin obegränsade skattskyldighet i annat nordiskt land. Utomlandsbosatta aktieägare behöver emellertid i några tillfällen vänta länge på återbetalningen från Danmark.

Sekretariatet:

Detta är ett nytt hinder som prioriterades först i slutet av 2024. Medlemmarna som prioriterat hinder har ännu inte vidtagit åtgärder.

Hindret är prioriterat av Kimmo Sasi, Finland och Bertel Haarder, Danmark sedan 2024.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 24-036.](#)

[→ Gå till översikten över prioriterade gränshinder](#)

Hinder på näringslivsområdet

Värdetransport över gränsen

Enligt svenska regler måste finländska bevakningsföretag vara auktoriserade i Sverige för att de ska kunna transportera euro från handlare på den svenska sidan av gränsen i Haparanda/Tornio. Svenska regler kräver även att företagen måste uppfylla vissa krav vad gäller utrustning och personal.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Anders Ahnlid, Sverige:

Kontakt har tagits med företaget Loomis som utför värdetransporttjänster på båda sidor om gränsen mellan Sverige och Finland. Diskussionen utmynnade i att Bevakningsbranschens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd (BYA) presenterade förslag på en kort- och en långsiktig lösning. Företaget har initierat processen för att nå en lösning enligt det kortsiktiga förslaget. Det innebär att Länsstyrelsen i Stockholm kommer att få pröva om utbildning och utrustning för företagets finska medarbetare är tillräcklig för att auktoriseras i Sverige. Processen pågår.

Kontakt togs i september med Utredningen om möjligheten att betala med kontanter för livsnödvändiga varor (SOU2023:16) för att höra om intresse fanns att ta upp den långsiktiga lösningen på detta gränshinder inom ramen för utredningen. Då utredningsarbetet befann sig i slutskedet blev svaret negativt.

[Läs Gränshinderrådets brev till Justitie- och Inrikesminister Morgan Johansson och Inrikesminister Krista Mikkonen angående gränshinder relaterat till värdetransporter](#)

Ett prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland och Anders Ahnlid, Sverige. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2017.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 15-002](#)

Roamingavgifterna i förhållande till Färöarna-Grönland och resten av Norden

Roaming: Når man anvender sit nationale mobilabonnement eller mobile bredbåndsabonnement i et andet land, er der tale om roaming. I dag er priserne for roaming i et andet EU/EØS-land reguleret i en fælles roamingforordning. I juni 2017 afskaffede man i EU det tillæg, som udbyderne, ud over den nationale detailpris, kan opkræve af kunder for brug af deres mobiltelefon i andre EU-lande. Samtidig reducerede man loftet over de engrospriser, som udbyderne skal betale for at bruge hinandens net. Færøerne og Grønland er ikke medlem af EU/EØS, og roaming på Færøerne og i Grønland er derfor ikke underlagt regulering.

De grønlandske og færøske teleselskaber har forhandlet relativt attraktive gensidige grossistpriser med de udenlandske operatører, hvilket har gjort at borgere på Færøerne og i Grønland, der rejser til resten af Norden, kan ringe og benytte samme mobil- og datapriser som nå de er hjemme på Færøerne og i Grønland.

Den manglende regulering har gjort det dyrt for borgere fra resten af Norden at anvende mobiltelefonen på Færøerne og i Grønland fordi de udenlandske operatører vælger høje priser.

Telefoni: EU har indført regler for, hvad selskaberne maksimalt må opkræve, når man foretager opkald eller sender sms'er fra fx Danmark til andre EU-lande samt de tre EØS-lande.

Færøerne og Grønland er ikke medlem af EU eller EØS, og foretagne opkald eller afsendte sms'er fra de øvrige nordiske lande til Færøerne eller Grønland er derfor ikke underlagt regulering. Det kan derfor være dyrt for borgere i de øvrige nordiske lande at foretage opkald eller sende sms'er til Færøerne og Grønland.

Det samme gør sig ikke gældende for indbyggere på Færøerne og i Grønland, der foretager opkald eller sender sms'er til de øvrige nordiske lande. Også her har de grønlandske og færøske teleselskaber rimeligt lave prisniveauer.

Grænsehinderrådets arbejde med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Jens Heinrich, Grönland:

Det grønlandske teleselskab Tusass, der udbyder mobiltelefoni i Grønland, har åbnet op overfor danske og nordiske teleselskaber, at indgå aftaler for kunder, der opholder sig i Grønland. Enkelte danske og nordiske selskaber har indgået aftaler, men størstedelen har ikke. Det betyder således, at de fleste rejsende (fra Danmark og andre nordiske lande) oplever store roamingudgifter ved mobilbrug. I løbet af 2023 er meldingen fra Tusass og det ressortansvarlige departement under Grønlands Selvstyre, at der ikke er fundet afklaring på grænsehindringen.

John Johannessen, Färöarna:

Denne sag omhandler private teleudbydere. Derfor har Grænsehindringsrådet ikke så mange andre muligheder end at prøve at overbevise teleselskaberne til at tage Grønland og Færøerne med i deres roaming. Dog mener jeg, at man fra Ministerrådets side bør se på, om man ikke kan beslutte, at selv om Norden er med i EU-roamingaftalen, så ønsker man også,

at Norden har en fælles roamingaftale. Det ville løse sagen helt. Som før sagt, så er det tit et problem, at nordiske lande bare tænker på EU-regler og ikke laver fælles nordiske aftaler, da alle landene i Norden ikke er medlemmer af EU.

Ett prioriterat gränshinder av Bertel Haarder/Annette Lind, Danmark, Jens Heinrich, Grönland och John Johannessen, Färöarna. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

LÖST

Gränsöverskridande transporter av avfallsslam

Bottenvikens Reningsverk AB (BRAB), som ägs av Haparanda och Torneå städer tillsammans, har varit en av Sveriges största externslammottagare. Enligt BRAB har myndigheterna i både Finland och Sverige avsevärt ökat sina tillståndskrav de senaste åren, vilket har försvårat gränsöverskridande transporter.

De flesta av tidigare transportörerna har valt att inte förlänga sina tillstånd på grund av ökade kostnader och administrativa hinder. Haparanda och Torneå städer påpekar att avloppsslam via ledningsnätet över gränsen till BRAB är fortsatt helt i sin ordning, samtidigt som betraktas som farligt avfall på vägarna och kräver omfattande administration och avgifter. Att varje avloppsbrunn skulle krävas ha sitt eget tillstånd är i stort sett en omöjligt att genomföras i praktiken, på grund av kostnader och administration

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Kimmo Sasi, Finland:

Problematiken har lösts i dialog med myndigheterna.

Anders Ahnlid, Sverige:

Kontakt har tagits med Bottenvikens Reningsverk varvid framkom att ett finsk transportör har lämnat in ny ansökan till SYKE (Finlands miljöcentral) om tillstånd för leverans.

Hindret är prioriterat av Kimmo Sasi, Finland och Anders Ahnlid, Sverige. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2023.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 24-033](#)

[→ Gå till översikten över prioriterade gränshinder](#)

Taxitrafik över den norsk-finska gränsen

Finland och Norge har inte något avtal rörande taxitrafik över gränsen. Finländska taxiföretagare har från och med år 2022 stoppats vid gränsen till Norge av norska myndigheter, vilket har orsakat problem till gränsöverskridande trafik.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Kimmo Sasi, Finland:

Finlands och Norges trafikministerier började våren 2023 förhandla om ett taxitrafikavtal mellan länderna. Avtalet är nästan färdigt, det som återstår är ratificering i Riksdagen.

Vibeke Hammer Madsen, Norge:

Flere samtaler med Samferdselsdepartementet, hvor jeg har fått forståelse av at dette hinderet er ønsket løst. Det er enighet om forslag til avtaletekst. Det avventes ratifisering i Riksdagen.

Hindret är prioriterat av Kimmo Sasi, Finland och Vibeke Hammer Madsen, Norge. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2023.

[→ Gå till översikten över prioriterade gränshinder](#)

Övriga gränshinder

Erkännande av färöiska körkort

Färöiska körkort kan inte bytas ut i alla de nordiska länderna då en person flyttar till ett annat nordiskt land.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

John Johannessen, Färöarna:

Færøerne afventer ny lovgivning i Finland på kørekortområdet. Når den er vedtaget, så betragtes sagen som løst.

Ärendet är tidigare löst i Sverige, men är fortsatt olöst i Finland.

Ett prioriterat gränshinder av John Johannessen, Färöarna. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2014.

[Läs mer i gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-128](#)

Kommunikation till utlandet då personer med dubbelt medborgarskap avlider

Kommunikation om förändrade uppgifter gällande gemensamma medborgare har inte fungerat tillfredställande mellan ländernas befolkningsregister när en person med både svenskt och finskt medborgarskap avlider.

Ifall en person med dubbelt medborgarskap avlider i någotdera hemlandet uppdateras det lokala befolkningsdatasystemet, men i flera fall har informationsflödet stannat där och inte vidarebefordrats till det andra hemlandets myndigheter.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Kimmo Sasi, Finland:

Svar från 2023: Finska folkbokföringsmyndigheten DVV och svenska Skatteverket har försökt förbättra informationsförmedlingen. De anhörigas meddelanden är inte tillräckliga för folkbokföringsmyndigheten som kräver ett officiellt dokument. Folkpensionsanstalten har bättre möjligheter att registrera dödsfallet än folkbokföringsmyndigheten i Finland.

Arbetet med frågan sker även inom ramen för temaområdet "Folkbokföringssamarbete", läs mer i avsnittet om detta temaområde samt [Brev från Gränshinderrådet till de nordiska samarbetsministrarna om folkbokföringsproblematiken i Norden](#)

Anders Ahnlid, Sverige:

Vid Finlands och Sveriges gemensamma regeringsmöte den 16 september beslöts att respektive lands experter ska inleda en dialog om förbättrade förfaranden för utbyte av folkbokföringsuppgifter. Målsättningen med dialogen är att under 2025 lägga fram en rapport om hur utbyte av folkbokföringsuppgifter kan fördjupas och utökas. Inför regeringsmötet hade möjligheten tagits upp med ansvariga för förberedelserna i Regeringskansliet.

Fredrik Karlström, Åland:

Det här problemet löses inte på Åland med tanke på att det är finsk behörighet och jag tycker egentligen att förslaget till lösning genom utökat utbyte av folkbokföringsinformation skulle fungera bra.

Ett prioriterat gränshinder av Fredrik Karlström, Åland, Kimmo Sasi, Finland och Anders Ahnlid, Sverige. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2019.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 19-026](#)

Beslut om skuldsanering i bosättningslandet utan effekt i arbetslandet

Ett beslut om skuldsanering i bosättningslandet har inte effekt i arbetslandet och individen riskerar att komma i kläm med allvarliga ekonomiska konsekvenser som följd. Det finns inget avtal om ömsesidigt erkännande av skuldsaneringar mellan de nordiska länderna.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Jens Heinrich, Grönland:

Svar från 2023: I løbet af 2023 har der været dialog med Skattetyrelsen under Grønlands Selvstyre om gældssanering. I Grønland er reglerne, at en gældssanering for et individ skal køres igennem retsvæsenet. For nuværende er grænsehindringen ikke afklaret.

Sekretariatet:

Frågan har behandlas de senare åren i nordisk regi, se Grönlands svar från Gränshinderrådets tidigare verksamhetsrapport: "Nordisk embedsmandskomité EK-JUST har drøftet spørgsmålet i 2020 ifm. drøftelser om et muligt nordisk samarbejde om international privatret. Her konstaterede man at der var behov for en nærmere udredning om konkrete problemstillinger. I første omgang skulle eventuelle EU-retlige begrænsninger klarlægges på ekspertniveau. Grønland har derfor i april 2021 spurgt EK-JUST om status på sagen. Det blev i den forbindelse oplyst at sagen ikke har været drøftet yderligere, men at man afventer Norge, der skulle initiere diskussionen på ekspertniveau om eventuelle EU-retlige begrænsninger for et nordisk samarbejde om international privatret. I november 2021 oplyser EK-JUST, at Norge ikke for nærværende har mulighed for at prioritere spørgsmålet og ingen andre lande har efterfølgende taget sagen op".

Ett prioriterat gränshinder av Jens Heinrich, Grönland. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-048](#)

Krav på personnummer och ID-handlingar ett problem för gränsgångare

De nationella kraven på personnummer och ID-handlingar ställer till svårigheter för personer som rör sig över gränserna. Det kan röra sig om konsumenter som inte kan köpa de varor de önskar på post, bank, alkoholbutik etc. i ett land där de inte är bosatta. Identifikation vid internethandel över gränserna är ett annat likartat problem.

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Anders Ahnlid, Sverige:

I kontakter med ansvariga i Finansdepartementet i anslutning till två samrådsmöten under året har framkommit att arbetet med att ta fram en säker och tillämplig statlig e-legitimation fortsätter i syfte att Sverige ska uppfylla EU:s reviderade eIDAS-förordning fortsätter. Resultatet av detta arbete ses som lösningen på det aktuella gränshindret.

På svenskt initiativ antog de nordiska regeringscheferna en deklaration under Nordiska rådets möte i Reykjavik den 29 oktober i vilken de gav sina nationella myndigheter i uppdrag att undanröja juridiska och praktiska hinder för så kallad identitetsmatchning, det vill säga möjligheten att verifiera en identitet via personregister i ett annat land, vilket också skulle bidra till att undanröja gränshindret.

Ett prioriterat gränshinder av Kimmo Sasi, Finland och Anders Ahnlid, Sverige. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2020.

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 14-134](#)

Lange saksbehandlingstider i Nav

Gränshinderrådets arbete med frågan/kommentarer från berörda regeringar

Vibeke Hammer Madsen, Norge:

Grensetjenesten får flere henvendelser gjeldende betydelig lange saksbehandlingstider for Nordens medarbeidere. Det gjelder godkjenning av uførhet og innvilgelse av AAP.

Det er avholdt møte med Nav som redegjorde for grunnen til de lange saksbehandlingstidene. Det skyldes blant annet at NAV er avhengig av svar og oppfølging fra medarbeiders hjemland. Dette tar tid og sakene blir liggende. Skal saksbehandlingstider reduseres må ressurser prioriteres og et prosjekt mellom feks Norge/Sverige og Norge/Finnland må etableres for å bli enige om hvordan gode arbeidsrutiner og godkjenninger etableres mellom landene.

Saken følges opp i 2025.

Ett prioritert gränshinder av Vibeke Hammer Madsen, Norge. Prioriterat av Gränshinderrådet sedan 2024.

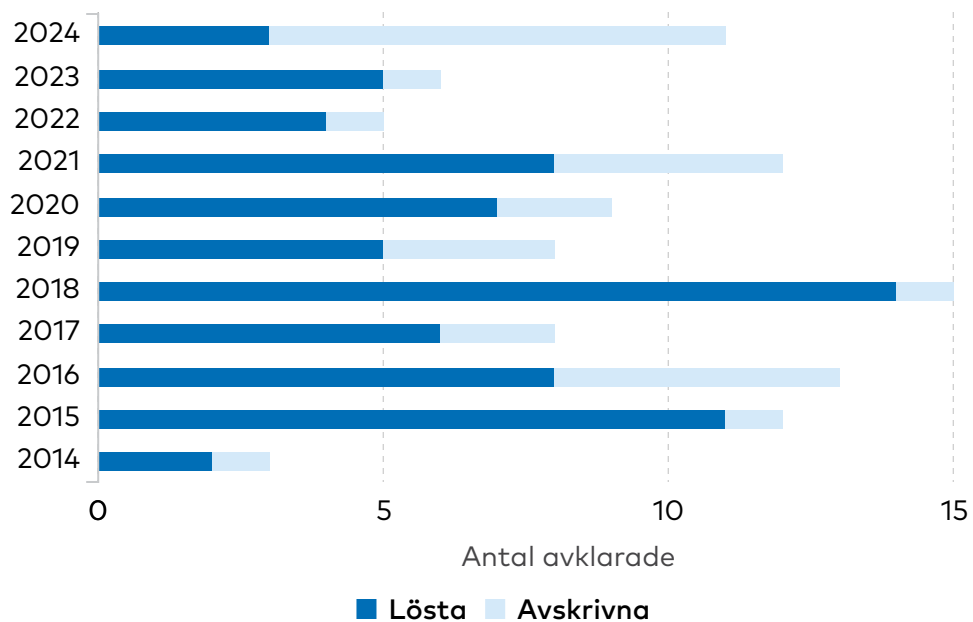
[→ Gå till översikten över prioriterade gränshinder](#)

Avklarade gränshinder 2014–2024

Sedan Gränshinderrådet bildades av de nordiska statsministrarna 2014 har rådet bidragit till att 102 gränshinder har avklarats mellan de nordiska länderna.

Under 2024 har elva av de prioriterade gränshindren avklarats, varav tre har lösts. Åtta hinder har avskrivits som icke-lösbara.

Att ett gränshinder anses vara "avklarat" innebär att gränshindret antingen är *löst* eller att gränshindret konstaterats, efter en noggrann process, som *olösbart* av Gränshinderrådet i samråd med de nationella departementen.

Avklarade gränshinder med status "Löst" under 2014–2024

2024

- [Deponering av mva. for samiskt hantverk \(duodji\) ved innførsel til Norge NO](#)
- [Gränsöverskridande transporter av avfallsslam FI/SE 24-033](#)
- [Rätt till tjänstledighet för politiskt uppdrag vid arbete i annat nordiskt land \(14-132\) DK](#)

2023

- Beskattning av uppdragstagare i bemanningsföretag (vikarbyråer)
- Dansk firmabil i Sverige
- Koncernbidrag över gränserna i Norden
- Erkännande av yrkeskvalifikationer (även temaområde)
- Svårigheter att använda telefonnummer från ett annat nordiskt land vid köp av biljett till kollektivtrafik

2022

- Erkännande av föräldraskap för familjer med samkönade föräldrar (angående Sverige och därmed för hela Norden)
- Rätt till tjänstledighet för politiska uppdrag för en person som bor i ett land och arbetar i ett annat land (löst i Sverige)
- Nationella begränsningar på forskningsmedel (löst i Finland)
- Tillägg till pensionärer för att säkra minimiinkomst

2021

- Utbetalningar av sociala förmåner vid tvivel om vilket land som har betalningsansvaret
- Tull och deposition i samband med överförsel av varor
- Långa handläggningstider i EU-ärenden
- Lastbilstransporter i Norden
- Samordningsnummer till utländska fritidshusägare i Sverige
- Bidrag inom bostadsbidraget som lämnas för att det bor eller vistas barn i hushållet (de särskilda bidragen och umgängesbidraget) upphör vid utlandsarbete
- Ersättning för patientresa mellan Norge och Finland/Sverige
- Islänningar som flyttar till Norge med isländsk dokumentation om vårdnadskap kan inte registrera sig som ensamförsörjare på grund av norska registreringskrav

2020

- Norska sekretessbestämmelser försvårar upprättande av bouppteckning i Finland och Sverige
- E-legitimation med högsta säkerhetsnivå vid inloggning till NAV
- Ledarhund, vid resa
- Snabbare information till utlandsboende
- Färöiska färdskrivarkort
- Indrivning av underhållsbidrag i Danmark
- Erkännande av färöiska körkort (löst för SE)

2019

- Dokumentationskrav för folkbokföring i Norge
- Rätt till tjänstledighet för politiskt uppdrag från arbete i annat nordiskt land (löst i Norge)
- Erkännande av grönländska körkort, Löst i Danmark
- Nordiska undersköterskor i Danmark – beviljande av behörighet/auktorisering som social- og sundhedsassistent. Löst för norska hjemmehjelper
- Lägre ersättning vid föräldraledighet till följd av studiestöd från "fel" land

2018

- Krav på utbyte av utländska körkort i Danmark
- Krav på att omfattas av olika länders arbetslöshetsförsäkring utan avbrott för att inte riskera lägre arbetslöshetsersättning
- Åldersgräns för inträde i svensk A-kassa
- AT-tjänstgöring i Finland för svenskt utbildade läkare
- Ersättning för patientresa mellan Norge, Finland och Sverige
- Ledarhund vid resa, Finland
- Mobil livsmedelslokal som första ankomstplats i Finland
- Erkännande av föräldraskap för familjer med samkönade föräldrar (när man flyttar till Finland).
- Ansökning till norsk gymnasieutbildning
- Import af norske lakseyngel til Sverige
- Angående krav på resedokument vid flygresor i Norden
- Svårigheter för tredjelandsmedborgare att gränspendla när det gäller ESS)
- Finska fyramånadersregeln
- Anmälan till fel A-kassa kan medföra förlorad rätt till ersättning

2017

- EU:s mobilitetsprogram Sverige
- Begränsade möjligheter för svenska läkare att genomföra sin allmäntjänstgöring på Åland
- Brist på samlad information för små och medelstora företag om att bedriva verksamhet i andra nordiska länder
- Norska regler för helikoptertrafik försvårar underhåll av renstängsel i Norge   Norska tullregler försvårar underhåll av renstängsel i Norge
- Ledarhund vid resa, Löst i Norge

2016

- Rätt till arbetslöshetsersättning efter arbetsavklaringspenger från Norge
- EU:s mobilitetsprogram Island
- Vuxenutbildningsstöd till löntagare som blir studieledig
- Godkännande av grönländska utbildningar
- Norska tull- och momsregler för nordiska företag
- Kommersiell passagerarbåttrafik över gränsen mellan Sverige och Norge
- Gränsregional statistik
- Behörighet för svenska snöskoteråkare att köra i Norge

2015

- Arbetsrehabilitering i bosättningslandet
- Handläggningstiden inom socialförsäkringsområdet i Norge
- Ingen rätt till studiestöd efter arbete utomlands
- Studerandes socialförsäkring i ett annat nordiskt land
- Dubbelbeskattning Grönland och Sverige/Finland
- Beskattning av dansk kapitalpension
- Rutiner för skattehantering för äkta gränsgångare (Norge)
- Beskattning av utländska pensioner i bosättningslandet
- Erläggande av mervärdeskatt vid överförande av arbetsmaskin från Norge till Sverige
- Finskt krav på säkerhet vid tillfällig import av husvagnar, skotrar, etc
- Arjeplogavtalet

2014

- Språkkrav för danska yrkesutbildningar
- Problem vid flytt till Island med kvalifikationsperiod på 6 månader om E-104 blankett saknas

Avklarade gränshinder med status "Avskriven" 2014-2024

2024

- [De nordiska länderna har olika bestämmelser för rätt till och beräkning av förmåner vid invaliditet \(14-096\) FI](#)
- [Olika medicinsk bedömning av arbetsförmåga mellan länderna \(14-038\) FI](#)
- [Skillnader i nivåer på ländernas arbetsgivaravgifter \(14-016\) FI](#)
- [Ytterligare krav på utfört arbete för att kunna sammanlägga arbets- och försäkringsperioder från ett annat land vid ansökan om arbetslöshetsersättning \(14-090\) FI/DK](#)
- [Rätt till arbetslöshetsersättning efter permittering och uppsägning efter arbete i Norge och Finland \(14-022\) FI/SE](#)
- [Juridikstuderande från Norge kan inte ansöka till magisterprogram i juridik i Finland utan att ha avlagt kandidatexamen \(24-034\) FI](#)
- [Man kan inte få närståendepenning om inte både vårdare och den sjuke är försäkrade i Sverige \(17-004\) AX/FI/SE](#)
- [Nordiska undersköterskor i Danmark – beviljande av behörighet/auktorisering som social- og sundhedsassistent DK](#)

2023

- Norska medborgare som ej bott i Norge saknar rösträtt

2022

- Kreditvärdighet, för t.ex. gränspendlare i Norden

2021

- Danska medborgare bosatta i ett annat land fråntas rösträtt
- Beräkning av förmån vid arbetsoförmåga efter arbete i flera nordiska länder
- Skillnad i när uttag av svensk föräldrapenning måste ske för att inte rätten till den ska gå förlorad
- Bortfall av föräldrapenning vid tidsbegränsat arbete

2020

- Elever på danska lärlingsutbildningar kan inte ansöka om praktikplats i Sverige
- Erkännande av grönländska körkort

2019

- Norsk intern skattepraxis försvårar utförande av uppdrag i byggbranschen
- Tidskrävande formalia i förbindelse med gränsöverskridande förflyttning av prover av marina däggdjur
- PTP-tjänstgöring på Åland

2018

- Midlertidig import af heste mellem Norge og Sverige

2017

- Rätt till inkomstrelaterad arbetslöshetsersättning i Sverige efter arbetsavklaringspenger från Norge
- Flytt med handikappfordon i Norge

2016

- Begränsade möjligheter för gränsarbetare att arbetspendla till Norge
- Problem med fast anställda kulturarbetare i Sverige
- Rutiner för skatteinbetalning för äkta gränsgångare
- Eltariffer för Åland
- Gränshinder som härstammar ur det nordiska skatteavtalet:
  - Problem med fast anställda kulturarbetare i Sverige
  - Rutiner för skatteinbetalning för äkta gränsgångare
  - Beskattning av utbetalningar från utländska pensioner i bosättningslandet samt utbetalningar enligt ett lands sociallagstiftning
  - Beskattning av studiestöd

Ministerrådet för ekonomi och finanspolitik har beslutat att väga in dessa gränshinder i arbetet om de nordiska länderna beslutar att se över det nordiska skatteavtalet. Av denna anledning beslutade Gränshinderrådet att avskryva hindren om fast anställda kulturarbetare och rutiner för skatteinbetalning för äkta gränsgångare. Hindren om beskattning av utländska pensioner och beskattning av studiestöd är sedan tidigare avskrivna av Gränshinderrådet då det saknades förutsättningar för att lösa dem.

2015

- Den norska faderskvoten

2014

- Arbetspraktik i ett annat nordiskt land

Temaområden

Redan i februari 2020 fick Gränshinderrådet ett stärkt mandat av samarbetsministrarna för att framöver fokusera på bredare kvalitativa temaområden för ökad politisk relevans, något som även det nya mandatet ger. Samtidigt har Gränshinderrådets ordförande getts möjlighet att vid behov delta i relevanta ämbetsmannakommitté- och ministerrådsmöten och där lyfta upp både gränshinder och temaitiska områden.

Under året har Gränshinderrådet fokuserat på fem temaområden som är särskilt viktiga för mobiliteten och för att Norden ska bli världens mest hållbara och integrerade region 2030:

- Digitalisering
- Pensioner i ett gränsöverskridande perspektiv
- Folkbokföringssamarbete
- Gränsregional statistik
- Skatterelaterade gränshinder

Gränshinderrådet och sekretariatet utarbetade under 2022 en metod för att sätta status på samt mäta resultaten inom respektive temaområde i de frågor som är relevanta för Gränshinderrådet. Det redogörs kort för metoden nedan.

①	Uppstartsfas	Vi definierar området och får en gemensam förståelse för problemet. Vi gör en plan för hantering och tillvägagångssätt.
②	Researchfas	Vi samlar kunskap och analyserar området. Vi får en reviderad plan för gemensam hantering och aktiviteter.
③	Dialog- och analysfas	Vi för dialog med intressenter och får en status på området. Vi dokumenterar och skissar på lösningar i samarbete med intressenter.
④	Lösningsfas	Vi skapar förslag på lösningar och hantering av området som vi presenterar för beslutsfattare.
⑤	Kommunikationsfas	Vi skapar publicitet kring våra lösningar och är i dialog med relevanta beslutsfattare.

Nedan ges en kort sammanfattning av status för arbetet med temaområdena.

Texterna bygger på information från Nordiska ministerrådets sekretariat då arbetet inom vissa områden sker på sektornivå och Gränshinderrådet bidrar där det är relevant. Vissa av temaområdena har sitt ursprung i ett gränshinder och i dessa fall finns en länk till det ursprungliga gränshindret.

Observera att sektorerna kan ha ett bredare uppdrag och att Gränshinderrådets fokus inte alltid helt sammanfaller med sektorns på alla områden. Notera därför att metoden indikerar status på Gränshinderrådets arbete med temaområdet och sammanfaller således inte nödvändigtvis helt med sektorernas status på sitt arbete.

Digitalisering

③ Dialog- och analysfas

Det pågår ett omfattande arbete hos digitalektorn på Nordiska ministerrådet (MR-DIGITAL) och särskilt inom ramen för deras program Cross-Border Digital Services (CBDS). Gränshinderrådets arbete, som fokuserar på faktisk tillgång till gränsöverskridande digitala tjänster, är på "analysfasen" där vi för dialog med intressenter och får en status på området. Samtidigt är det digitala området mycket komplext och det pågår flera parallella initiativ på EU-nivå som det nordiska arbetet dockar in i.

Temaområdet har sitt ursprung i gränshindret [Digitala verktyg för att kommunicera med det offentliga fungerar inte över de nordiska gränserna](#). Området är komplext och då det sker många initiativ på både nordisk- och europeisk nivå är Gränshinderrådets huvudfokus för närvarande att skapa en överblick över aktuella initiativ, och därefter utarbeta en strategi för påverkansarbetet gentemot nationell nivå framöver.

På sektorsnivå arbetar MR-DIGITAL bland annat för att hitta gemensamma lösningar på de problem som invånare och företag i länderna upplever när de studerar, arbetar eller bedriver verksamhet över landsgränserna i regionen.

Cross-Border Digital Services (CBDS)-programmet har fokus på digital mobilitet och gränsöverskridande digitala tjänster, och ska bidra till att förenkla gränsöverskridande kommunikation med det offentliga för de som bor och driver verksamhet i Norden och Baltikum.

En central del av programmet är det nordisk-baltiska samarbetet om eID, NOBID-projektet, som är ett samarbete mellan ländernas myndigheter som ansvarar för nationella eID. Projektets huvudmål är att möjliggöra gränsöverskridande användning av eID, så att medborgare kan använda den nationella eID-lösningen från sitt hemland för att få tillgång till digitala tjänster i ett annat land i regionen. För att detta ska kunna ske behövs 1) ramverk för att harmonisera och använda eID över gränserna 2) att systemen kan känna igen medborgare på tvärs av gränserna 3) att digitala tjänster är utformade så att de kan ta emot utländska eID.

Det pågår även omfattande arbete på EU-nivå som är relevant för temaområdet. Med en gemensam digital ingång till Europa ska det bli enklare för privatpersoner och företag att använda digitala tjänster i andra EU och EES-länder. EU-förordningen Single Digital Gateway (SDG) trädde i kraft i slutet av 2023. Under året har de nordiska och baltiska länderna framgångsrikt samarbetat för att förbereda implementeringen av förordningen.

NOBID-projektet arbetar dessutom inom ramen för den storskaliga piloten avseende utvecklingen av EU:s digitala identitetsplånbok, bland annat finansierad från

EU-kommissionen. Genom piloterna, och resultaten av ovan nämnda projekt, tar Norden och Baltikum en ledande roll i att pilottesta EU:s digitala identitetsplånbok, samt bygger relevant expertis och infrastruktur vilket kan bidra till lösningen av det gränshinder som temaområdet bygger på.

Viktiga steg har tagits under året:

De enskilda länderna ansvarar för att göra sina nationella eID-lösningar tillgängliga för användning över nationsgränserna genom att få sina nationella eID-lösningar godkända (notifierade) i enlighet med EU:s eIDAS förordning. Island och Finland har ännu inte godkända nationella lösningar, men båda länderna är på väg. I september inledde Finland sin process för *peer-review*, ett viktigt steg mot godkännande (och i februari 2025 fick Finland sin eID-lösning "pre-notified", vilket betyder att man formellt har kommunicerat sin intention att notifiera sin eID lösning till Kommissionen, se [här](#)).

För att systemen ska kunna känna igen medborgare över gränserna krävs något som kallas **identitetsmatchning**. Den 29 oktober 2024, under Nordiska Rådets session i Reykjavik, antog de nordiska statsministrarna en [deklaration](#) om utökat samarbete för digital mobilitet och vikten av samarbete mellan nationella myndigheter både nationellt och över gränserna för att undanröja juridiska och praktiska hinder för identitetsmatchning, det vill säga möjligheten att verifiera en identitet via personregister i ett annat land. Statsministerdeklarationen bygger på [deklaration om identitetsmatchning över gränserna i regionen](#) som antogs av de nordisk-baltisk ministrarna för digitalisering från 2023.

Under året har NOBID-projektet tagit fram en vägkarta för att leverera på statsministerdeklarationen. Projektet har påbörjat samarbete med andra myndigheter som är relevant för att kunna lösa frågan, primärt folkregistermyndigheterna. I maj 2024 publicerades [en analys](#) om hur identitetsmatchning över gränserna kan lösas i vår region.

Arbetet synkroniseras med relevanta förordningar och ramverk från EU, så som t.ex. Single Digital Gateway (SDG) som trädde i kraft i slutet av 2023. SDG-förordningen kräver implementering av det så kallade Once Only Technical System (OOTS). Detta system är avsett att möjliggöra sömlös gränsöverskridande överföring av dokument mellan myndigheter i olika medlemsländer på användarens begäran. De nordiska och baltiska länderna samarbetar framgångsrikt inom ramen för det finskledda projektet [OOTS \(Once Only Technical System\) 2.0](#). Målet med detta projekt är att studera de möjliga juridiska och tekniska utmaningar som den eventuella framtida fasen av OOTS kan ha, och att testa dessa med proof of concepts. Även här är identitetsmatchning avgörande, och projektet samarbetar tätt med NOBID-projektet.

En annan fråga som är central för digital mobilitet är att tjänsterna som erbjuds faktiskt kan användas av alla invånare. Projektet "[Digital Inclusion in Action](#)", ett treårigt projekt med Nordregio som projektägare, anordnade i maj 2024 en tvådagarskonferens på temat, bland annat med syfte att etablera samarbete mellan olika initiativ finansierade av Ministerrådet. Bland annat diskuterades på konferensen NOBID-projektets arbete om digital inklusion i förhållande till eID.

NOBID har också fortsatt arbetet inom ramen för den [storskaliga piloten avseende utvecklingen av EU:s digitala identitetsplånbok](#), bland annat finansierad från EU-kommissionen. Samtliga länder i regionen deltar i en eller flera piloter för att utveckla EU:s digitala identitetsplånbok.

Projektledarna från NOBID-projektet presenterade i juni 2024 status på gränshindret för Gränshinderrådet samt för samlingsministrarna (MR SAM).

Genom ovan nämnda insatser bygger Norden och Baltikum relevant expertis och infrastruktur samt tar en ledande roll i EU-samarbetet, vilket bidrar till lösningen av gränshinder 17-010. En beskrivning av gränshindret återfinns i gränshinderdatabasen.

Temaområdet har sitt ursprung i ett gränshinder:

[Läs mer i Gränshinderdatabasen, gränshinder nr: 17-010](#)

Pensioner i ett gränsöverskridande perspektiv

① Uppstartsfas

Temaområdet Pensioner i ett gränsöverskridande perspektiv är ny och är i uppstartsfasen.

Folkbokföringssamarbete

③ Dialog- och analysfas

Gränshindersrådet skickade i 2022 ett brev till de nordiska regeringarna om ett förslag om att inrätta en expertgrupp som särskilt ska titta på utökat samarbete mellan folkbokföringsmyndigheterna.

En stor praktisk utmaning för integrerade och mobila nordbor och myndigheter är folkbokföringen och de händelser i livet som är sammankopplade till denna. Gränshinderrådet är av den uppfattningen att många nordbors vardag markant skulle underlättas om ett utökat folkbokföringssamarbete och utökat utbyte av information sattes igång mellan de nordiska länderna. Ett sådant samarbete skulle även gynna myndigheterna i form av minskad arbetsbörda.

I dag ligger ansvaret hos den enskilde att uppdatera myndigheterna i de länder som är berörda om livssituationen ändras. Det sker exempelvis inget automatiskt utbyte av information mellan de nordiska folkbokföringsmyndigheterna när det gäller avlidna medborgare med dubbla medborgarskap, äktenskap och skilsmässa, barns födelse, namnändring eller ändring av adress. Visserligen finns det avtal om informationsutbyte mellan enskilda nordiska länder, men de är föråldrade och inte anpassade till dagens alltmer integrerade och mobila Norden.

Behovet av ett ökat folkbokföringssamarbete är även kopplat till frågan om "*identity matching*" och tillgången till gränsöverskridande digitala tjänster. Ett automatiserat utbyte av personuppgifter mellan länderna är en förutsättning för att identitetsmatchning ska fungera på tvärs i Norden och Baltikum.

Gränshinderrådet lyfte frågan om ett utökat folkbokförings­samarbetet i ett brev 2022. Sedan brevet skickades har ett flertal initiativ igångsatts och det pågår parallella och relevanta processer för området på nordisk nivå:

Nytt bilateralt avtal mellan Finland och Estland

De finska och estniska regeringarna undertecknade ett mellanstatligt bilateralt avtal om utbyte av folkbokföringsuppgifter den 21 september 2022. Det bilaterala avtalet om utbyte av befolkningsuppgifter mellan Finland och Estland innehåller element som inte ingår i den nordiska motsvarigheten från 1960-talet. Se [pressmeddelande](#).

Analys av folkbokföringsavtalen

Det finska ordförandeskapsprojektet Achieving the World's Smoothest Cross-Border Mobility and Daily Life Through Digitalisation (the Cross Border Data Exchange Project, CBDS) är ett treårigt projekt med fokus på gränsöverskridande utbyte av data mellan myndigheter i Norden och Baltikum (finansieras av MR-SAM) och genomförde under 2023 en jämförande analys av det bilaterala avtalet mellan Finland och Estland om utbyte av folkbokföringsdata och det nordiska avtalet. Analysen, som även på ett lösningsorienterat sätt ska presentera möjliga alternativ att använda liknande lösningar i nordisk kontext, färdigställdes under 2024.

Nordic Moving Group

Den nordiska arbetsgruppen "Nordic Moving Working Group" träffas regelbundet och består av tjänstemän från de nordiska folkbokföringsmyndigheterna. På nordisk nivå finns det således redan ett etablerat samarbetsorgan.

[Läs: Brev från Gränshinderrådet till de nordiska samarbetsministrarna om folkbokföringsproblematiken i Norden](#)

Gränshinderrådet mottog ett svar från MR-SAM i juni 2024 där det framgår att det på nuvarande tidpunkt inte finns enighet mellan länderna om att inleda ett gemensamt arbete med bearbetning av ett avtal/uppdatering av nuvarande nordiska folkbokföringsavtal. I brevet hänvisas det bland annat vidare till det arbete som pågår inom ramen för Nordic Moving Working Group.

Gränshinderrådets välkomnar att det i den svensk-finska samarbetsförklaringen av den 16 september 2024 konstateras att: "Sverige och Finland har i dag beslutat att föregå med gott exempel genom att ta ett konkret steg för att främja integrationen mellan våra båda länder och våra befolkningar. För det ändamålet har vi beslutat att våra respektive experter ska inleda en dialog om förbättrade förfaranden för utbyte av folkbokföringsuppgifter. Målsättningen med dialogen är att under 2025 lägga fram en rapport om hur utbytet av folkbokföringsuppgifter kan fördjupas och utökas".

Gränsregional statistik

3

Dialog- och analysfas

Upprättandet av gränsregional statistik i Norden är viktig av flera anledningar. Gränsregional statistik kan hjälpa till att identifiera gemensamma utmaningar i gränsregionerna, den kan stärka samarbetet och policyutvecklingen mellan de nordiska länderna genom att skapa en gemensam förståelse för socioekonomiska förhållanden och utvecklingstrender. Vidare kan den fungera som ett kunskapsunderlag för nationella och regionala beslutsfattare inom olika politikområden.

Ultimo 2020 udkom den statistik, det har været muligt at udarbejde i forbindelse med den første Nordic Mobility projektet. Nordic Mobility-projektet havde til formål at udvikle og producere grænseregional statistik. Projektet, som var et finske formandskabsprojekt fra 2016, blev udført af de nordiske statistikbureauer under ledelse af det finske statistikbureau.

Projektet blev forlænget to gange, senest til og med 2020, grundet juridiske hindringer med at udveksle mikrodata mellem det svenske og de øvrige nordiske statistikbureauer. De juridiske hindringer omhandlede barrierer for udveksling af personfølsomme mikrodata mellem de nordiske statistikbureauer. Den grænseregional statistik, som blev produceret inden for rammerne af projektet, er publiceret i den nordiske statistikdatabase: www.nordicstatistics.org. Herudover udkom i januar 2021 en rapport [Nordic Cross-border Statistics](#) med resultaterne samt statistikbureauernes vurdering af mulighederne omkring etablering af en permanent grænseregional statistik.

Nordic Mobility II

Statistikbureauerne – SCB (Sverige) og DST (Danmark) – har siden undersøgt muligheden for at producere grænseregional statistik i Øresundsregionen. De har afprøvet muligheden for at anvende oplysninger for grænseregional pendling i den registerbaserede statistik. Dette for at overkomme udfordringen med at udveksle mikrodata på tværs af grænserne. Resultatet af dette arbejde blev præsenteret af Region Skåne og statistikbureauerne på et webinar 2. februar 2022.

På baggrund af de identificerede udfordringer fra Nordic Mobility og andre projekter, blev et forprojekt till Nordic Mobility II sat i gang, som skal undersøge, hvordan etableringen af en permanent grænseregional statistik for hele Norden, bør gribes an. Forprojektet, der ledes af Danmarks Statistik, vil tage udgangspunkt i nogle nye resultater fra Øresundsregionen, som har fremtaget grænseoverskridende statistik baseret på registerdata. Projektet udføres i samarbejde med de øvrige nordiske landes statistikbureauer. Arbejdsmarkedssektoren (MR-A) er sammen med Grænsehindringsrådet medfinansierer af forprojektet.

Målet er at etablere en langsigtet løsning, metode- og indholdsmæssigt samt i forhold til en fremtidig organisatorisk forankring og permanent finansiering. Efterfølgende vil det være en mulighed at vurdere, om statistikken kan opskaleres til nordiske niveau.

I 2024 fik Nordregio til opgave at overtage ansvaret for den nordiske statistik, inklusive projektet Nordic Mobility II. Nordregio har i 2024 indgået en ny aftale med Danmarks Statistik med fokus på at levere grænseoverskridende statistik for perioden 2019 – 2024. Projektet involverer de nordiske statistikbureauer fra Danmark, Sverige og Norge. Statistik fra perioden

2019 – 2023 forventes leveret i 2025, og statistik for året 2024 forventes leveret i 2026. En del af opgaven omfatter også at præsentere en permanent løsning for grænseoverskridende statistik.

Eksisterende initiativer for at fremme udveksling af data over de nordiske grænser

Udfordringen med udveksling af mikrodata mellem de nordiske statistikbureauer er fortsat ikke løst. Inden for det nordiske samarbejde pågår imidlertid andre projekter, som skal bidrage til at sikre de nødvendige betingelser udveksle data på tværs af grænserne. Disse vil muligvis kunne bidrage til at løse udfordringen med at udveksle statistiske data mellem de nordiske lande på længere sigt:

1. The Nordic Commons (MR-S, Nordforsk, mv.)
2. Achieving the World's Smoothest Cross-Border Mobility and Daily Life Through Digitalisation (MR-DIGITAL)

The Nordic Commons

Norden har mulighed for at tage globalt lederskab ved at muliggøre en grænseoverskridende adgang til guldgruben af sundhedsdata til forskning, innovation og sundhedspleje og derved fremme sundhed og velfærd i og uden for regionen.

[The Nordic Commons](#) er en vision om at etablere en nordisk sikker digital infrastruktur for sundhedsdata. For at opnå et nordisk Nordic Commons kræves et kraftfuldt tværsektorielt samarbejde mellem det politiske niveau, forsknings- og innovationssektoren og nationale dataejere.

På den baggrund har Nordisk Ministerråd etableret Nordic Commons-projektet som en del af handlingsplanen under Vision 2030, mål 6. Det langsigtede mål for Nordic Commons er at udvikle et nordisk sundhedsdatafællesskab med fælles infrastrukturløsninger og harmoniserede regler, der letter identifikation, deling, kompilering og analyse af sundhedsdata gennem nordiske samarbejdsprojekter.

Achieving the World's Smoothest Cross-Border Mobility and Daily Life Through Digitalisation

Det finske formandskabs projekt fra 2021, *Achieving the World's Smoothest Cross-Border Mobility and Daily Life Through Digitalisation*, har til formål at skabe en fælles model og praksis til at forbedre og øge effektiviteten af grænseoverskridende dataudveksling. Formålet er at udvikle en driftsmodel, som bidrage til at fremme en smidigere grænseoverskridende mobilitet og dagligdag for mennesker og virksomheder ved at forbedre dataudvekslingen mellem myndigheder.

I projektperioden (2021–2023) vil der blive skabt brugbare og permanente løsninger til grænseoverskridende dataudveksling og samarbejde mellem myndigheder.

Første leverance fra projektet var et baseline studie, som udkom i november 2021: [Baseline study of cross-border data exchange in the Nordic and Baltic countries](#). Fokus for studiet var formandskabsprojektets tre arbejdsopgaver: At studere i et andet nordisk-baltisk land, brugen af sundhedsydelser i et andet nordisk-baltisk land og den alsidige brug af de nordisk-baltiske lovgivningsdatabaser.

Skatterelaterade gränshinder

4

Lösningsfas

Gränshinderrådet lanserade under 2023, i samarbete med Nordiska rådet, en rapport med fokus på den nordiska mobiliteten och arbetsmarknaden post-corona kopplat till de regler som finns skatteområdet. Projektet grundar sig i de skatterelaterade utmaningar som aktualiserades under coronakrisen i samband med ofrivilligt hemarbete.

Behovet av reformer av på det skatterättsliga området har lyfts från flera håll, inte bara Gränshinderrådet. Rapporten [Strategisk genomlysning – Nordisk civil beredskap](#) lyfter bland annat fram behovet av reformer av regelverk gällande bland annat beskattning för att bättre passa för gränsregioner och nordiska pendlare. I [How can labour market mobility in the Nordic region be increased](#), en policy brief från Nordregio, lyfter man behovet av att anpassa skattelagstiftningen till dagens arbetsmarknad.

Under 2023 lanserades rapporten [Arbete över gränserna i Norden - förslag om att förenkla de nordiska skatterglerna med fokus på ökad rörlighet](#). Rapporten, som Gränshinderrådet och Nordiska rådet initierat, tar sin utgångspunkt både ur arbetsgivar- och arbetstagarperspektivet med fokus på att främja mobiliteten mellan de nordiska länderna.

Under 2023 initierades ett arbete med nationella dialogmöten och rapportens rekommendationer. Under första halvåret 2024 intensifierades arbetet och Gränshinderrådets medlemmar har bland annat anordnat riksdagsseminarier i både Finland och Sverige och haft samtal på minister- och statssekreterarnivå.

Våren 2024 var rapportens rekommendationer på Ministerrådet för Finans dagordning i samband med att Nordiska rådets rekommendation (LÄNK [Utskottsförslag om förenkling av det nordiska skatteavtalet | Nordiskt samarbete](#)) på området var uppe till diskussion.

Ministrarna beslutade att ämbetsmannakommittén för ekonomiska och finansiella ärenden (ÄK-Finans) ska fortsätta diskussionen om eventuella nästa steg.

Temaområdet har sitt ursprung i ett antal gränshinder på skatteområdet, läs mer i Gränshinderdatabasen:

[Gränshinder nr: 21-032](#)

[Gränshinder nr: 20-030](#)

[Gränshinder nr: 20-029](#)

[Gränshinder nr: 17-006](#)

[Gränshinder nr: 15-005](#)

[Gränshinder nr: 14-177](#)

[Gränshinder nr: 14-156](#)

[Gränshinder nr: 14-066](#)

[Gränshinder nr: 14-062](#)

[Gränshinder nr: 14-056](#)

[Gränshinder nr: 14-054](#)

Informationsarbetet

Information skapar trygghet

Nordiska ministerrådets informationstjänst Info Norden och de tre gränsregionala informationstjänsterna Grensetjänsten Norge-Sverige, Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge och Øresunddirekt har särskild betydelse för det nordiska gränshinderarbetet. De är en viktig del för att nå den nordiska visionen att 2030 vara världens mest hållbara och integrerade region.

De är Gränshinderrådets strategiska frontlinje i kontakten med invånare och företag i Norden och utgör därför en väsentlig del av Nordiska ministerrådets mobilitets- och gränshinderarbete.

Deras arbete skapar trygghet i vardagen för privatpersoner och företag som vill röra sig mellan de nordiska länderna och som behöver hjälp med att finna gränsregionalt anpassad information om regler och myndighetskontakter.

Under 2024 hade de sammanlagt över 3,9 miljoner sessioner på sina hemsidor, personlig kontakt med cirka 41 500 personer, deltog i 497 informationsträffar och seminarier samt hade cirka 21 500 följare på olika sociala medier.

Organisering

Info Norden är Nordiska ministerrådets informationstjänst och faller under de nordiska samarbetsministrarnas ansvar.

De tre gränsregionala informationstjänsterna är organiserade och finansierade på olika sätt, med deltagande och finansiering från olika myndigheter och regionala aktörer. I vissa fall även kommunala aktörer. Gemensamt för de tre är att de alla finansieras av Nordiska ministerrådet.

Samtliga informationstjänster har egna och gemensamma nätverk bestående av bland andra experter från myndigheter, ambassader, arbetsmarknadens parter, gränskommittéer och intresseorganisationer.

Uppdrag

Informationstjänsterna har tre gemensamma grundläggande uppdrag som förenar dem: Informations-, integrations- och gränshinderarbete. Utöver dessa har Info Norden ett bredare uppdrag och de tre gränsregionala informationstjänsterna har även kompletterande åtaganden gentemot sina övriga finansiärer.

Informationsarbetet

Informationstjänsterna vägleder invånare och företag i Norden med att ge och hjälpa dem att finna gränsregionalt anpassad information om lagstiftning och regler.

Informationstjänsterna förmedlar också myndighetskontakter i de fall det behövs. De skapar trygghet i vardagen för privatpersoner och företag som vill röra sig mellan de nordiska länderna under hela den livscykel som nordiska invånare eller företag går igenom. Ett exempel är en gränspendlare vars livscykel normalt startar vid att söka ett arbete i ett annat land och slutar med pension i bosättningslandet. Däremellan sker att antal livshändelser som ofta kräver specifik kunskap för att kunna navigera mellan två, ibland flera, länders regelverk och praxis.

Kontakt sker både via hemsidor, kontaktformulär och personlig vägledning.

Informationstjänsternas hemsidor finns på flera nordiska språk.

Mobilitetsfrämjande insatser

Informationstjänsterna anordnar och deltar, i olika grad, på mobilitets- och gränshinderkonferenser med myndigheter, politiker och andra relevanta aktörer för att lyfta de möjligheter och utmaningar det innebär att vara gränspendlare, att pendla mellan nordiska huvudstäder, att flytta till ett annat nordiskt land och så vidare. De är därmed också en del av Gränshinderrådets arbete med att föra upp mobilitetsfrågor på den politiska agendan.

Informationstjänsterna deltar även, i olika grad, på och anordnar jobb- och rekryteringsmässor och andra event för att öka kännedomen om de möjligheter som den gemensamma arbetsmarknaden erbjuder för arbetstagare, företag och studenter i Norden.

Informationstjänsterna anordnar även, i olika grad, särskilda informationsträffar för enskilda, företag och politiker. Vissa av dem är skraddarsydda såsom särskilda deklaraionsdagar för gränspendlare och andra av mer allmän karaktär.

Gränshinderarbetet

I sina dagliga kontakter med privatpersoner och företag registrerar de potentiella gränshinder samt analyserar om dessa kan lösas lokalt, regionalt eller nationellt. De identifierade gränshindren inrapporteras därefter till Gränshinderrådets sekretariat, som utreder dem vidare i samarbete med ansvariga departement. Ifall de uppfyller definitionen på nordiskt gränshinder eller anses vara av en sådan mobilitetshämmande karaktär som Gränshinderrådet kan ta sig an dokumenteras hindren i den nordiska gränshinderdatabasen och kan prioriteras av medlemmarna i Gränshinderrådet.

Informationstjänsterna deltar också, tillsammans med departementstjänstemän, på gränshinderrådsmedlemmarnas nationella möten i de fall dessa genomförs. På så sätt tas informationstjänsternas erfarenhet och länk till de nordiska invånarna tillvara.

Gränshinderrådet och representanter från informationstjänsterna träffas årligen i samband med Nordiska rådets session.

Nordiskt informationsnätverk

Gränshinderarbetet och informationsinsatserna har effektiviserats genom att Gränshinderrådets sekretariat tillsammans med informationstjänsterna samarbetar inom ett gemensamt nätverk. Utöver ett årligt gemensamt möte mellan sekretariatet och informationstjänsterna sker samarbetet löpande utifrån gemensamma behov och gemensamma fokusområden.

Informationstjänsternas samarbete sinsemellan möjliggör kunskapsutbyte och effektivisering av informations- och gränshindersamarbetet i stort.

Gränshinderrådets sekretariat ingår i de gränsregionala informationstjänsternas styrgrupper samt har regelbundna avstämningsmöten med Info Norden, på så sätt sker det ett regelbundet informationsutbyte och Nordiska ministerrådet ges insyn i den dagliga verksamheten, har möjlighet att bidra med det nordiska perspektivet samt delta i strategiska beslut.

Kort om informationstjänsterna

Nedan följer korta informativa avsnitt om respektive informationstjänst samt tabeller med kontakt- och webbstatistik. Info Nordens statistik presenteras separat och de gränsregionala informationstjänsternas statistik presenteras samlat i slutet av detta avsnitt.

Info Norden

Info Norden är Nordiska ministerrådets informationstjänst. Tjänsten, som hör till de nordiska samarbetsministrarnas ansvarsområde, samordnades av Nordiska ministerrådets kommunikationsavdelning till och med 2024. Från och med början av 2025 övertas ansvaret av det nyinrättade sekretariatet för Program för fri rörlighet i Norden.

Info Norden riktar sig till privatpersoner och ger personlig vägledning om att arbeta, flytta, studera och starta eller driva företag i Norden.

Info Norden strävar efter att användarna i första hand ska hitta svar på sina frågor på Info Nordens webbplats, som är tillgänglig på de nordiska huvudspråken och på engelska.

Personlig kontakt med invånare sker främst via ett webbformulär. Förfrågningar till Info Norden besvaras genom hänvisningar till information på myndigheternas hemsidor och kontaktuppgifter till relevanta myndigheter.

Info Norden har närvaro i samtliga åtta nordiska huvudstäder, där tjänsten löpande är i kontakt med myndigheter, departement, ambassader och andra aktörer för att underlätta rörligheten i Norden.

Läs [Info Nordens årsrapport](#).

Webb och sociala media

Webb: www.norden.org/sv/info-norden

Facebook: www.facebook.com/infonorden

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/info-norden/>

X (fd. Twitter): [@infonorden](https://twitter.com/infonorden)

	Webb (sessioner)	Personlig betjäning (telefon/e- post m.m)	Antal information- sträffar/ seminarier (fysiska eller on- line):	Facebook (följare)	LinkedIn (följare)	X (fd. Twitter) (följare)
Info Norden	2 522 499	4 411	33	9 852	348	1 656

Info Nordens mål är att medborgarna först och främst ska hitta svar på sina frågor på Info Nordens hemsida och att förfrågningar i första hand ska röra mer komplicerade frågor och nya potentiella gränshinder.

Grensetjänsten Norge-Sverige

Grensetjänsten Norge-Sverige är en gränsregional informationstjänst som vänder sig till privatpersoner och företag som vill ha information om att flytta, arbeta, studera eller etablera företag i Norge-Sverige.

Grensetjänsten Norge-Sverige är lokaliserat i Morokulien Infocenter mitt på gränsen mellan Sverige och Norge.

Grensetjänsten Norge-Sveriges hemsida riktar sig till både privatpersoner och företag. Hemsidan har gränsregionalt anpassad information på två språk; på norska om svenska förhållanden för de personer som utgår från Norge och på svenska om norska förhållanden för de som utgår från Sverige.

Invånare och företag får svar på sina frågor via hemsidan samt via personlig vägledning hos informationscentret.

Potentiella gränshinder och mobilitetsproblem som inkommer till Grensetjänsten Norge-Sverige utreds och tas upp i de förenklingsgrupper som finns både för privatpersoner och näringsliv. Gränshinder inrapporteras vidare till Nordiska ministerrådet.

Webb och sociala media

Webb: www.grensetjansten.com/sv/

Facebook: www.facebook.com/grensetjansten

Instagram: www.instagram.com/grensetjansten/

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/grensetjansten/>

Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge

Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge är en gränsregional informationstjänst som vänder sig till privatpersoner och företag som vill ha information om att flytta, arbeta, studera eller etablera företag i Finland-Norge-Sverige.

Informationstjänsten har två kontor, ett i Torneå/Haparanda som har fokus på frågor mellan Finland och Sverige och ett i Skibotn, Storfjord, Norge som arbetar med Norge-Finland frågor, samt även Sverige-Norge frågor.

Gränstjänsten Sverige-Finland-Norges hemsida riktar sig till både privatpersoner och företag. Hemsidan har gränsregionalt anpassad information på tre språk; på finska om svenska resp. norska förhållanden för de personer som utgår från Finland, på norska och på svenska om finska förhållanden för de som utgår från Norge respektive Sverige.

Invånare och företag får svar på sina frågor via hemsidan, via en chattbot samt via personlig vägledning hos informationskontoren.

Webb och sociala media

Webb: www.granstjanst.se

Facebook: www.facebook.com/RajaneuvontaGranstjanst

Instagram: www.instagram.com/rajaneuvonta_granstjanst/

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/nordkalottens/>

X (fd. Twitter): [@GranstjanstNord](https://twitter.com/GranstjanstNord)

Øresunddirekt

Øresunddirekt är en gränsregional informationstjänst som vänder sig till privatpersoner och företag som vill ha information om att flytta, arbeta, studera eller etablera företag i Danmark och Sverige.

Øresunddirekt består av ett informationscenter i Malmö - Øresunddirekt Sverige - och en webbredaktion i Köpenhamn - Øresunddirekt Danmark. Øresunddirekt Sverige och Øresunddirekt Danmark delar varumärke, men är organisatoriskt åtskilda och har delvis olika finansierare.

Øresunddirekt har två hemsidor, en som riktar sig till privatpersoner och en som riktar sig till företag. Hemsidorna har gränsregionalt anpassad information på två språk; på svenska om danska förhållanden för de personer som utgår från Sverige och på danska om svenska förhållanden för de som utgår från Danmark. Hemsidan för privatpersoner finns också på engelska.

Invånare och företag får svar på sina frågor via hemsidan samt via personlig vägledning hos informationscentret.

Webb och sociala media

Webb: www.oresunddirekt.com / www.oresunddirektbusiness.com

Facebook: www.facebook.com/oresunddirekt

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/Øresunddirekt/>

X (fd. Twitter): [@oresunddirekt](https://twitter.com/oresunddirekt)

	Webb (sessioner)	Personlig betjäning (telefon/e- post m.m.)	Antal information sträffar/ seminarier (fysiska eller on- line):	Facebook (följare)	X (fd. Twitter) (följare)	LinkedIn (följare)	Instagram (följare)
Grensetjänsten Norge-Sverige	296 149	16 075	83	2 208	-	232	108
Gränstjänsten Sverige-Finland-Norge	132 000	5 103	307	1 344	75	130	82
Øresunddirekt	997 182	15 910	74	4 390	-	1 118	-
SUMMA	1 425 331	37 088	464	7 942	75	1 480	190

Ditt gränsproblem – ett invånarnära verktyg för gränshinder

År 2019 gav samarbetsministrarna de tre gränsregionala informationstjänsterna i uppdrag att utveckla ett gemensamt digitalt inrapporteringssystem för gränshinder som uppstår i de nordiska gränsregionerna. I november 2021 lanserades hemsidan "*Ditt gränsproblem*" där man genom ett digitalt inrapporteringssystem kan rapportera upplevda mobilitetshinder i Norden. Rapportören kan vara allmänheten, företag, myndigheter, organisationer med flera.

Inrapporteringssystemet är ett tillgängligt system som effektiviserar det gemensamma gränshinderarbetet och samarbetet mellan de gränsregionala informationstjänsterna, skapar kvantitativa underlag samt förbättrar kvalitén på inrapporteringar till Gränshinderdatabasen.

www.dittgransproblem.com

Samarbetet med Nordiska rådets Gränshindergrupp

Nordiska rådet har en Gränshindergrupp som består av 18 parlamentariker från alla länder, presidiet, partigrupper och utskott i Nordiska rådet. Som medlem i Gränshindergruppen företräder de samtliga nordiska medborgare och företag som lever och verkar i Norden. Dessutom ingår Ungdomens Nordiska Råd i Gränshindergruppen.

Gränshindergruppen, som är en informell arbetsgrupp under Nordiska rådets Utskott för Tillväxt och Utveckling i Norden, ska bidra till att säkra att de nordiska regeringarna uppnår de nordiska statsministrarnas vision om att Norden ska vara världens mest integrerade region 2030. Gränshindergruppens arbete ska bidra till det nordiska samarbetet genom att sätta nordiska mobilitetsfrågor på den nationella agendan i samtliga nordiska parlament i syfte att skapa de främsta förutsättningarna för invånare och företag i Norden att fritt röra sig mellan de nordiska länderna.

Gränshindergruppen har inför 2024 omdefinierat sitt uppdrag och sin roll i det nordiska gränshinderarbetet. Bland annat har en handlingsplan tagits fram som ska verka som styrdokument för hur parlamentarikerna i Nordiska rådet kan driva ett effektivt gränshinderarbete. I handlingsplanen fastslogs följande prioriterade temaområden för Gränshindergruppens arbete 2024:

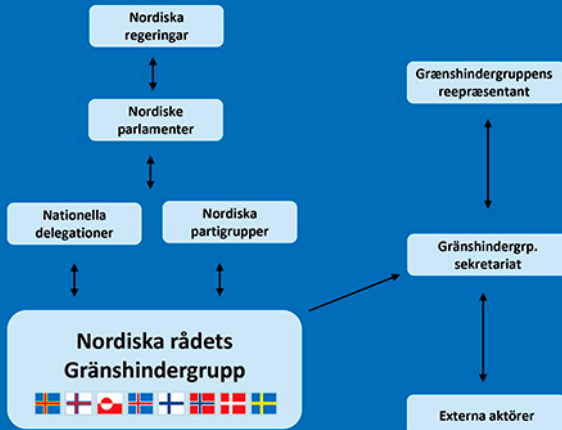
- Yrkesutbildningar och erkännande av branschreglerade yrkeskvalifikationer
- Skatterelaterade gränshinder, revideringen av det nordiska skatteavtalet
- Digitalisering
- Transport
- Gränshinder inom pensionsområdet

Gränshindergruppen har under 2024 avhållit egna möten där man fokuserat på att avrapportera egna prioriterade gränshinder, följt upp på Gränshinderrådets hinder som inte avklarats, frågor till samarbetsministrarna i plenum under Nordiska rådets session i Reykjavik samt startat upp det förebyggande arbetet med fokus på respektive nordiskt parlament. Utöver det avhöll Gränshindergruppen ett gemensamt möte med Gränshinderrådet.

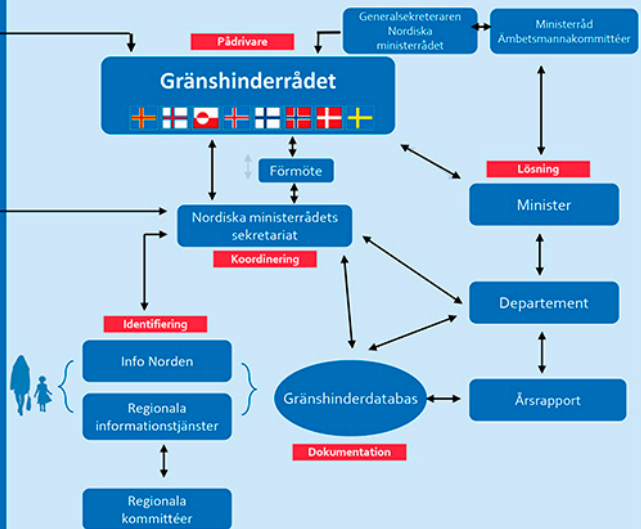
Gränshindergruppen har under hösten och vintern 2024 fokuserat på att utveckla en ny struktur och arbetsordning gällande det nordiska gränshinderarbetet från 2025 då Nordiska rådet genom Gränshindergruppen från den 1 januari 2025 inte längre ingår i Gränshinderrådet.

Nedan följer en schematisk översikt över hur gränshinderarbetet var organiserat hos Gränshinderrådet på Nordiska ministerrådet och Gränshindergruppen på Nordiska rådet fram till och med 31 december 2024 och hur samarbetet skedde däremellan.

Gränshindergruppens arbete

Gränshinderrådets arbete

Bilaga

De nordiska statsministrarnas deklARATION

Vid Nordiska rådets 65:e session den 29 oktober 2013 antog de nordiska statsministrarnas en deklARATION med anledning av en särskild strategi och handlingsplan för att avlägsna gränshinder i Norden.

För att ytterligare stärka och effektivisera gränshinderarbetet utvecklade man det som tidigare var Gränshinderforum till ett Gränshinderråd. DeklARATIONen var startpunkten för det Gränshinderråd vi har idag.

Norden som föregångare för gränslöst samarbete i syfte att skapa jobb och tillväxt

Vi, statsministrar från Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige, lagmanden från Färöarna, landsstyreformanden i Grönland samt lantrådet på Åland, är eniga om att arbetet med att bekämpa gränshinder i syfte att skapa jobb och tillväxt i Norden, är en av det nordiska samarbetets viktigaste utmaningar. Detta gäller inte minst vårt gemensamma behov av att hjälpa unga människor in på arbetsmarknaden.

Genom att skapa optimala förutsättningar för individer och företag att verka över gränserna i Norden stärker vi regionens globala konkurrenskraft.

En starkt prioriterad insats är därför arbetet med att aktivt avlägsna gränshinder. Gränshinder kostar, hämmar utveckling och tillväxt och ger färre valmöjligheter för den enskilde.

Gränshinderforum, som tillsattes av de nordiska statsministrarna år 2007, har på ett värdefullt sätt arbetat för att minska gränshinder i Norden.

För att ytterligare stärka och effektivisera gränshinderarbetet utvecklar vi nu organisationen till ett Gränshinderråd med en ny strategi- och handlingsplan, som kommer att träda i kraft den 1 januari 2014.

Detta innebär att:

- arbetet kommer att kopplas tätare till den politiska ledningen i Nordiska ministerrådet genom att ordförandelandet i Nordiska ministerrådet också kommer att vara ordförande i Gränshinderrådet.
- Nordiska ministerrådets generalsekreterare får en starkare roll i gränshinderarbetet för ministerrådet.
- Gränshinderrådets nationella representanter får ett tydligt uppdrag att samarbeta med de aktörer som kan bidra till att få gränshinder lösta för individer och företag i

Norden. Detta samarbete omfattar bl.a. ländernas departement och myndigheter, parlamentariker och de gränsregionala informationstjänsterna.

Den nya formen för nordiskt gränshindersarbete kommer att bidra till ett effektivare arbete för att riva gränshinder och öka rörligheten i Norden.

För att uppnå detta bör vi ha som mål:

- att verka för en öppen och välfungerande gemensam arbetsmarknad.
- att skapa bästa möjliga förutsättningar för nordiska företag att verka över gränserna i Norden.
- att så långt det är möjligt säkra ett likartat genomförande av EU-rättslig lagstiftning i Norden genom en löpande dialog mellan de nordiska länderna.
- att verka för att länderna samråder, när så behövs, när nya eller ändrade lagar och regler införs i syfte att undvika att nya gränshinder uppstår.

Källor: Norden i siffror med siffror

28,2 miljoner invånare (2024)

(Folkmängd 1 januari 2024)

Källa: [Nordic Statistics Database](#)

1,6 miljoner företag (2023)

Källa: [Nordic Statistics Database](#)

13,5 miljoner arbetstagare (2023)

(Antal sysselsatta i åldrarna 15–64 år)

Källa: [Nordic Statistics Database](#)

Pendling över en nordisk gräns

Arbetsland/ Bostadsland	Sverige	Danmark	Norge	Finland	Island	Total
Sverige		2 029 (2017)*	1 244 (2017)	1 324 (2017)	88	4 685
Danmark	14 275 (2017)*		532 (2017)	101	56	14 964
Norge	17 397 (2017)	3 309 (2017)		1 032 (2017)	694	22 432
Finland	1 854	179	184		12	2 229
Island	165	195	140	13		513
Total	33 691	5 712	2 100	2 470	850	44 823

Siffrorna i tabellen ovan är från år 2015, med undantag av den statistik som finns från år 2017.

*Statistiken för flödet mellan Sverige och Danmark inkluderar inte den senaste statistiken från 2021 som baseras på utbyte av annan slags data än övrig statistik. År 2021 pendlade 18 600 mellan SE och DK (från DK till Skåne, respektive från SE till Öst-DK(Bornholm och Själland)). Källa: Örestat Utöver dessa pendlade även 359 sjömän från Sverige och Danmark till Öresundsregionen.

Källa: [Nordic Statistics Database](#)

1,7 biljoner Euro i BNP (2023)

Källa: [Nordic Statistics Database](#)

19:e största ekonomin i världen, PPP (2024)

Källa: [International Monetary Fund](#)

7:e största ekonomin i Europa, PPP (2024)

Källa: [International Monetary Fund](#)

221 000 bor i ett annat nordiskt land (2024)

(Antal medborgare i ett nordiskt land som var bosatta i ett annat nordiskt land den 1 januari 2024)

Källa: [Nordic Statistics Database](#)

Norden är den region i världen, där länderna tillsammans har den högsta graden av frihet (2023)

Källa: [Freedom House](#)

Världens mest demokratiska stat (2022)

Källa: [The Economist](#)

Världens lyckligaste befolkning (2023)

Källa: [World Happiness Report 2023](#)

39 000 flyttade till ett annat nordiskt land (2023)

(Antal personer som har flyttat från ett nordiskt land till ett annat mellan 1 januari och 31 december 2023, oavsett medborgarskap)

Källa: [Nordic Statistics Database](#)

Om denna publikation

Gränshinderrådets årsrapport 2024

PolitikNord 2025:701

ISBN 978-92-893-8249-6 PDF

ISBN 978-92-893-8250-2 ONLINE

<http://dx.doi.org/10.6027/politiknord2025-701>

Publicerad i mars 2025

© Nordiska ministerrådet 2025

Foto: Hinder på arbetsmarknadsområdet – Unsplash.com; Hinder på utbildningsområdet – Unsplash.com/Susan Q Yin; Hinder på social- och hälsoområdet – Eiríkur Björnsson/Norden.org; Hinder på skatteområdet – Unsplash.com; Hinder på näringslivsområdet – Johner.se/Caiaimage; Övriga gränshinder – Unsplash.com/Abbilyn Zavgorodniaia

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och en viktig del av europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet vill stärka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Nordiska ministerrådet

Nordens Hus

Ved Stranden 18

DK-1061 Köpenhamn

www.norden.org

Läs flera nordiska publikationer: www.norden.org/publikationer